

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXIII. letnik.

V Ljubljani, februar 1906.

II. zvezek.

Praznik darovanja Gospodovega (Svečnica.)

1. Marijina moč v zgodovini.

Ti slava Jeruzalema, ti veselje Izraela,
ti čast našega ljudstva! Jud. 15, 10.

Starček Simeon je imenoval Jezusa *luč v razsvetljenje nevernikov*. Zveličar sam se je opetovano imenoval *luč*, to luč pa hudobni svet sovraži. Prav je storil slavni zgodovinar Weiss, da je kot središče svoji zgodovini postavil Jezusa (torej *luč*), odkoder gledamo ves čas pred njim in za njim, tudi prihodnost, v pravi luči. „Weiss začenja vsako dobo s kakim svetnikom“, so mu očitali porogljivo kritiki. Toda, kdor trezno presoja razvoj vseh stvari, (in ta razvoj se imenuje zgodovina), kdor vso preteklost v celoti gleda ne skozi naočnike moderne prosvitljenosti, temveč samostojno misli in na temelju neovrgljivih zgodovinskih dejstev nepristransko sodi, ta mora gotovo kmalu uvideti in priznati, da se ne da utajiti velikanski vpliv nastopa Kristusovega v zgodovini; da, priznati mora, da je Kristus v resnici luč, ki vse drugo razsvetljuje, da je središče, okoli katerega se vse suče.

Jaz si upam stopiti še korak dalje in trditi, da v razvoj človeštva zlasti v vseh osodepolnih trenutkih posega Marija sama kot mati božja in naša, kot milosti polna posredovalka med Bogom in ljudmi. — Misel, katero sem izrazil s temi besedami, bi se morala veličastno izvesti in dokazati v debelih knjigah. Jaz vam hočem dokazati to le v glavnih potezah na podlagi svetovne in naše domače slovenske zgodovine.

I. Zgodovina se po velevažnih dogodkih loči v razne dobe, katerih vsako označuje poseben duh in tok časa, ki je tedaj vladal. Kdor trezno z vernim srcem premišljuje vzroke in učinke raznih dób, uvidi, da vsakokrat, kadarkoli se skrivnostno preobrača nov list v svetovni zgodovini, list popisan od vrha do dna z novimi raznovrstnimi velevažnimi čini, vselej, kadarkoli vre v človeštvu in se sluti in čuti, da se poraja nov čas, da stojimo na pragu novih svetovnih dogodkov, vselej, kadar pusti Bog svareč ali kaznujoč svoj vsemogočni prst gledati na viharnih oblakih, vsakokrat v takih osodepolnih hipih, pravim, se prikaže prebl. Devica Marija v največji očitnosti, bodisi da po izvanrednem potu čudežno vmes poseza, bodisi da s svojo ljubeznivo materino roko po naravni poti vse dogodke vodi in vravnava v blagor ubogega človeštva. Kadar se Jezus sam, *solnce pravice*, skriva pred hudobijo ljudi in nastaja mučen mrak, priplava na nebo ona, katera dobiva od solnca vso luč, ona, katero sv. cerkev slavi, češ, da *lepa hakor luna*, in razvilitljuje otožno v mrak zavito zemljo, dotlej da s svojo priprošnjo zvabi nad človeštvo iz nova *solnce pravice*, da se Bog zopet ljubeznivo ozre na svoje stvarstvo.

Že davno prej, predno je bila rojena Marija, je bila obljubljen svet, kateremu je bila v tolažbo. Spomnim le na dva slučaja. Ko so grešili v raju prvi starši in s svojim grehom provzročili neizmerno gorje celemu svetu, je govoril Bog zapeljivcu satanu: *Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo . . .* Torej takoj ob zibeli človeštva je v duhu stala Marija in zaupni pogled na njo je tolažil ponesrečeni človeški rod poslej do današnjega dne. Ko je sredi poganskih narodov peščica izraelskega ljudstva edina ohranila vero v pravega Boga in ko je tudi to ljudstvo omahovalo vedno bolj, ko je bilo stiskano od vseh strani in v grozni sužnjosti, je obetal Bog Marijo očitneje: *Glej Devica bo spočela in Sina rodila*. Kolika tolažba je bila ta obljuba nesrečnim Izraelcem, ker zvedeli so, da po Devici bo Bog ž njimi, da jim torej ni treba obupati!

Ko je l. 31. pr. Kr. zasedel cesar Avgust rimski prestol, so postavili veličastni tempelj Diani v Rimu. Tedaj so hoteli zvedeti Rimljani, do kdaj bo trajal. Pitija je odgovorila: „Dotlej, da bo Devica porodila“. Rimljani sodeč, da ni mogoče, da bi kdaj devica rodila in ne mati, so sklepali iz tega, da bo tempelj stal večno. A isto noč, ko je bil Jezus rojen, se je tempelj do tal porušil. Rimljani pa so ugibali, po kaki moči se je to zgodilo.

Zgodovinar Eutropius Orosius pripoveduje, da je videl tedaj cesar Avgust in vse rimsko ljudstvo okoli solnca žareč obroč, v čegar sredi se je kazala devica z detetom v naročju. Ob enem se je zaslišal glas z nebes: „Haec ara coeli, haec ara Dei Unigeniti!“ Pitija je povedala, da bo ono dete vladar vesoljnega sveta. Zato je cesar Avgust dal povelje, da ga ne smejo več nazivati „Gospoda“, češ, „pravi gospod“ še le pride. Istinitost tega čudežnega dogodka spričuje še sedaj v Rimu cerkev Matere božje na „Ara coeli“, katera je bila popreje Avgustova palača. — Marija se je torej takoj ob rojstvu Jezusovem čudovito prikazala kot Božja porodnica Rimljanom, po katerih se je ta novica razširila med narode in pospešila razvoj krščanstva.

Minulo je krvavo preganjanje kristijanov, minulo hrupno ljudsko preseljevanje, ki je žugalo končati krščanstvo, polegli so se vsaj deloma viharji, ki so nastali po raznih krivih verah na vshodu in toliko vernikov zapeljali. Začenjala se je nova doba mirnega razvoja krščanstva. Prišlo je tako daleč, da se je Rim smel imenovati le še zaradi papeštva glavno mesto sveta. In, glejte: Marija je zopet čudovito vmes posegla, da je ohranila prvenstvo poraženi, strti Romi. Ko je za vlade papeža sv. Gregorija Vel. (590 do 604) v že sicer uničenem Rimu razsajala še strašna kuga, je priredil papež velikansko procesijo iz cerkve Maria Maggiore k sv. Petru v Vatikan. Med procesijo se je nosila ona slika, katera še sedaj visi v cerkvi M. Maggiore, o kateri pravi legenda, da jo je slikal sam sv. evangelist Luka. Ko je v cerkvi Matere božje papež med sv. mašo zapel „Dominus vobiscum“, so odgovorili angeli: „Et cum spiritu tuo“. Zato se v tej cerkvi še danes na „Dominus vobiscum“ nič ne odgovarja. Ko se je ista procesija približala cerkvi sv. Petra, so zaslišali vsi verniki v zraku petje angelov, ki so prepevali prvič ono pesem, katero še sedaj poje sv. cerkev o veliki noči: „Regina coeli laetare!“ . . . Papež pa je v cerkvi zaklical: „Gaude et laetare Virgo Maria Alleluia!“ In ljudstvo je odgovorilo: „Quia surrexit Dominus vere, Alleluia“. Obenem so videli ljudje v zraku nadangela sv. Mihaela, ki je isti hip meč vtaknil v nožnico.

Prišel je čas, da bi se pokristijanili poganski narodi: Franki, Angli, Nemci in Slovani. Velikansko delo je čakalo katoliško cerkev, kateremu bi ne bila kos, ko bi Marija vmes ne posegla. Marija je uklonila drznega Klodovika, da mu je sv. Remigij mogel govoriti: „Mitis depone colla Sicamber, incende, quod adorasti,

adora, quod incendisti“. Med Angleže, Nemce in tudi Slovane so šli ubogi menihi sv. Benedikta. Sredi puščav med divjaki so postavili križ in poleg njega kip ali sliko Marije. Tu je jela ona delati čudež za čudežem, da je vse vkup vrelo in prosilo krsta. Tako so nastala slavna božja pota: Einsiedeln, Marija Celje, Altötting, Chartres, Čenstohova. Vreli so ljudje skupaj, kakor svoj čas trije modri v Betlehem in tudi oni so našli *Jezusa z Marijo njegovo materjo*.

Ko je zaradi križarskih vojsk v 12. stol. vrelo viharno po vsem svetu, je obudil Bog sv. Bernarda, ki je iz svoje celice vladal ves svet, vodil celo papeža in kralje kot nekak oživiljen prerok Jeremija. A naj se sodi o njegovem delovanju kakorkoli, on je bil po Mariji to, kar je bil, in Marija je po njem uvedla novo dobo. Kar je začel sv. Bernard, to sta nadaljevata sv. Dominik in sv. Frančišek, katerih se je poslužila Marija, da je posegla v razvoj osodepolnih dogodkov v začetku 13. stoletja. Sv. Dominik je izročil človeštvo v njeno varstvo s sv. rožnim vencem, sv. Frančišek pa s porcijunkulskim odpustkom, ki se je začel v cerkvi posvečeni Mariji angelski.

Ko je mohamedanstvo podjarmilo tisoče kristjanov, se je prikazala Marija sama nekaterim možem, katerim je naročila, naj pomagajo jetnikom. Tako sta nastala reda Matere božje de Mercede in sv. Trojice.

Ko je v 16. stol. veliko katoličanov odpadlo v krivoverstva, je iztegnila Marija opetovano skrivnostno svojo milostno roko, da je branila in rešila opustošeno cerkev. Najsijajneje se je pokazala leta 1571. v bitki pri Lepantu.

Prestopimo par sto let in postavimo se v tekoče stoletje. Brezverstvo gospoduje, greh je potisnil skoro vsako čednost v kot. Pregreha, ki je najostudnejša, ki žuga človeški rod ne le duševno, temveč i telesno pokončati, stoji pod varstvom javnih oblastev in se goji in pospešuje. — Glejte, in v tej moralno propali, gnjili dobi je posegla zopet Marija vmes in v Lurdu leta 1858. izrekla besede: „Brezmadežno spočetje sem!“ S tem je potrdila sama, kar je sv. Cerkev dobra 4 leta prej razglasila kot dogmo, s tem je udarila s svojo deviško roko v ostudni obraz sedanjemu sprijenemu svetu in razglasila, da čednost sv. čistosti se mora slej ko prej ceniti višje nad vse druge in ohraniti svojo veljavo.

Pred 3. stoletji, ko je bila katoliška cerkev vsled herezij vsa raztrgana, se je prikazala Marija poganom. Čudodelna nje slika Rimu se je tekom časa zgubila. Po čudnem slučaju se je našla zopet uprav v onih letih, ko je laška vlada papežu oropala vso svetno oblast. In Pij IX. je v spomin na to vpeljal nov god „Marije Device vedne pomoči“. (B. M. V. de perpetuo Succursu), češ, ona ki je ostala katoliški cerkvi na strani kot zavetnica in priprošnjica v najhujših časih, bo pomagala tudi v sedanjih neznosnih razmerah.

Razvil sem vam v kratkih potezah delovanje Marijino v svetovni zgodovini in pokazal, kako ona s svojo deviško-materino milostno roko poseza vmes, kadarkoli je nevarnost za sv. Cerkev največja ali kadar je nadnaravna nje pomoč neobhodno potrebna.

II. Kako opazujemo v svetovni zgodovini blagodejni vpliv nje, ki se imenuje druga Eva, druga mati človeškega rodu, ki je vse to popravila, kar je prva zagrešila in škodovala, tako opazujemo lahko v naši domači slovenski zgodovini nje mogočen blagodejen vpliv. Naš narod se imenuje po pravici „narod Marijin“, zakaj smelo smem trditi, ko bi je on toliko ne ljubil in ne častil, ko bi se ne zatekal k njej v najhujših nevarnostih, in ko bi ga ona tako ljubeznivo ne varovala, naš narod bi bil kot narod že davno pokopan. Da smo še Slovenci, za to se moramo le Mariji zahvaliti. In to vam vsaj v par vrsticah dokažem.

Marija je stala ob zibeli, v katero je položila katoliška Cerkev pokristijanjene Slovence v 7. in 8. stoletju. Misel in pogled na njo je očaral naše dede, da so romali trumoma k njenim svetiščem, ki so bila prva na njih zemlji. Koroška „Gospa Sveta“ je prvenka teh Marijinih hiš, katerim je sledila tekom časa še cela vrsta družih, kjer je Marija s čudeži vlekla ljudi na se. Da Slovenci v 9. ali v 11. stol. z drugim slovanskimi rodovi nismo zapadli razkolu, se imamo zahvaliti pred vsem Mariji, ker tedaj je bila zveza med njo in med našim narodom že tako močna, ljubezen tako vroča, da je krivi nauk, ki je Marijo oropal najlepšega veličastva, ni mogel več ohladiti in naroda od Matere Marije odtrgati.

Preidimo vse drugo! Mislimo na luteransko dobo med Slovenci. Kdo nas je obvaroval herezije? Zopet le Marija! Slovenski duhovniki so trumoma odpadali od katoliške cerkve in trosili zmote med pravoverno ljudstvo. A vendar jedro našega naroda se ni dalo okužiti in streti vkljub skoro splošnemu odpadu nje-

govih dušnih pastirjev. Od kod to? Trubar sam nam to pove, ko se v uvodu neke svoje knjige bridko pritožuje, češ, da Kranjci so trmast, vražarski narod, ki vkljub čistemu evangeliju ne nehajo romati k Marijinim cerkvam, ki hodijo celo v daljni Kolin in Achen ob Renu njo častit. Hodili so po dve tri leta med luteranskimi Nemci na božjo pot, a izneverili se niso katoliški cerkvi. Katoliško vero so okrepčano, utrjeno prinesli nazaj domov. Zato smem trditi, da v dobi 70letne luteransko-babilonske sužnjosti na Kranjskem, ko so duhovniki odpadli, je Marija sama bila najboljša pastirica dušam naših vernih Slovencev. — Prestopimo zopet par sto let in postavimo se v sedanje stoletje. Po tujem janzeniškem in jozefinskem vplivu je zašla v prvi polovici tega stoletja velika večina slovenske duhovščine, tudi kranjske, tako daleč, da bi bilo skoro treba, da bi ljudstvo njo učilo pravovernosti, ne pa ona ljudstvo. Hinavski pietizem in oholi racionalizem sta se zajedla tako globoko v duše duhovnika in deloma že v vernike, da so se jeli množiti med duhovniki očitni odpadniki in heretiki. Treba je bilo radikalnega zdravila in reformacije pri glavi in udih. In kdo nam je pomagal? Zopet Marija!

Posegla je vmes, da nas zdrami, na isti čudapolni način, kakor je posegala pred stoletji, ko so se naši rojaki izpreoblačali iz poganstva. Leta 1868. so se na Brezjah jeli goditi čudeži na njeno priprošnjo. In poslej je ta kraj središče in ognjišče Marijinega češčjenja med Slovenci; lahko rečem celo, da je to Slovincem zadnja leta najsvetejši kraj na domači zemlji, kamor leto za letom prihaja njo častit in se jej priporočat na tisoče ljudi.

To dejstvo z drugimi vred spričuje, da smo še vedno „narod Marijin“. S sv. Alfonzom sme in mora hvaležno peti naše pobožno ljudstvo: „Marija ljubezniva! Ti moje si veselje; vse moje srčne želje so vedno te častit“. Če se me žalost loti, al' srčne bolečine, me vsa nadloga mine, ko k tebi pribežim“.

Pokazal sem vam, kako očitno se kaže v svetovni in tudi naši domači zgodovini roka božja in naše matere Marije, kako ljubeznivo skrbi za svoje varovance. Njej velja to, kar so nekdaj Izraelci klicali zmagalni Juditi: „Ti slava Jeruzalema, ti veselje Izraela, ti čast našega ljudstva“.

Predragi! Naša preteklost nam kaže pot v prihodnjost. Dokler ostane naš narod vreden častnega naslova: „Marijin narod“, dotlej se ni zanj bati; dotlej ga ne bo uničila nobena sila. Toda če se izneveri svoji nebeški materi, in če ona odtegne od njega

svojo materino roko, potem je to prvi in najgotovejši znak njegovega splošnega propada.

Zato se oklenimo tudi mi svoje matere Marije s celim srcem, ker v njenem in sicer le v njenem varstvu moremo srečni biti in bomo v resnici srečni. Amen.

† J. Benkovič.

2. Kakšno mora biti Marijino češčenje?

Češčena Marija, milosti polna.

Luk. 1. 28.

Kako težko pričakuje dober otrok godu svoje ljubljene matere. Že dolgo preje premišljuje, kaj bode podal Materi v vezilo, da jo bode razveselil, kako ji bode izrazil svoja srčna voščila. In ko napoči dan materinega godu, kako vesel vstane, se praznično obleče in gre voščiti materi.

Predragi v Kristusu! Za nas otroke Marijine je vsak praznik Marijin kakor god naše matere. Kako dobra je nebeška mati do nas! Kako zelo nas ljubi! Kako za nas skrbi! Da, veliko bolj, kakor more zemeljska mati ljubiti svojega otroka, ljubi nas srce nebeške matere Marije. Ali se ne bodemo za to tudi mi danes veselili prav iz srca praznika očiščevanja Marijinega?

Ali ne bodemo kakor dobri njeni otroci skušali ji napraviti kakega veselja? ji prinesiti v dar kakega darila?

Toda kaj naj ji damo v dar? Denarja, zlata, tega nimamo. Rožic? Sedaj jih ni! Kaj pa naj ji damo? O, kaj družega, kakor svoje srce, svojo ljubezen ji dajmo.

Predragi v Kristusu! Da, zlasti dandanes je potreba, da se oklenemo Marije s celim srcem, da smo ji udani in zvesti otroci. Zlasti dandanes, pravim, se mora poživiti naše češčenje do preblazene Device, ko toliko sovražnikov preti našemu Zveličarju, ko si toliko sovražnih moči, toliko napačnih prijateljev hoče osvojiti naše srce. Zdaj se skuša polastiti našega srca satan s svojimi nečimernostimi, z uživanjem, napuhom... zdaj zopet nam skuša vzeti naše srce naša lastna popačena narava in ga napolniti z blatom mesenosti, popačenosti...

Zato pa je potrebno, da verniki zlasti dandanes prav goreče časte preblazeno Devico Marijo, da se je oklenejo z gorečim češčenjem. Potreba je, da se pod njeno obrambo zateko, da se bode ona vojskovala zoper vse te neštete sovraže.

Toda, da bode naše Marijino češčenje vspešno, da bode Mariji dopadlo, mora biti pravo, mora biti tako, da se bode res mogla nanj ozirati.

Da bodemo pa res Marijo prav častili, zdi se mi danes primerno, da vam na kratko spregovorim o pravem češčenju do preblažene Device Marije.

Pravo češčenje do Marije mora biti:

1. notranje,
2. otroško (zaupljivo),
3. stanovitno.

Ti pa preblažena Devica, prosim, sprosi blagoslova tem mojim besedam, da bi padle na rodovitna tla in obrodile v srcih mojih poslušavcev stoteri sad gorečega češčenja do tebe.

1. Marijino češčenje mora biti notranje (dejansko).

Pobožni Tomaž Kempčan je imel še kot učenec neko noč te-le sanje! Bil je v šoli. Vrata se odpro in v šolo stopi Marija z dvema angeloma, ki nosita vsak velik koš lepih darov. Marija gre po šoli od dečka do dečka. Vsakemu se prijazno nasmeja, ga lepo poboža, pohvali, da jo rad časti in slednjič vsakega obdaru z lepim darom. Tomaž z velikim hrepenenjem čaka, kaj bode neki on dobil od Marije v dar. Toda ko pride Marija do njega, se ji obraz zresni. Tomaž je že stegnil roko, da bi sprejel dar. „Kaj želiš od mene?“ ga resno vpraša. „Daru? Darove jaz delim le onim, ki so jih vredni. Ali si ga ti vreden? Tomaž, ti mene res častiš, pa le z ustnicami, da bi te ljudje hvalili. Ljudje so te videli, torej si prejel dar. Ne, ne, Tomaž, ti mojega daru nisi vreden.“

Predragi v Kristusu! Dandanes, to moramo resnici na ljubo vsi priznati, ljudje radi časte Marijo. In — kajneda — tudi vsak izmed nas rad časti Marijo? Večinoma vsi nosimo morda njeno obleko — škapulir, ali kako svetinjico, ali vsaj molek ima vsakdo pri sebi. Priznati se mora, da verniki tudi pobožnosti njej v čast radi opravljajo.

Morda še več! Tudi na božja pota radi hodijo: Na Brezje, Trsat, Višarje i. t. d. Koliko jih leto za letom obiskuje ta božja pota. — In marsikdo se še rad pohvali, češ, Mater božjo pa rad častim.

Vse to, predragi moji, je gotovo lepo in hvale vredno!

Toda, ako si pa to češčenje vernikov natančneje ogledujemo, ako pogledamo tej pobožnosti bolj v živo, ako opazujemo te neštete trume Marijinih romarjih, Marijinih otrok, oh, ali bi večini njih ne veljale tudi besede: Tomaž, ti me častiš z ustnicami, tvoje češčenje je samo zunanje, tvoje srce je pa daleč proč od mene?

Da, mnogi meni, da je že dovolj storil, ako sem pa tje kdaj zmoli površno kak rožni venec, ali ako je v kaki Marijini bratovščini. Toda kje je pa pri tem njegovo srce? Ali ne kliče Marije z ustnicami, v svojem srcu je pa njen sovražnik?

Cesar Neron, znan zavoljo svoje zverinske krutosti in živalske pohotnosti, je dal umoriti svojega učitelja, modrijana Seneko. Ko se je to zvršilo, pošlje k njegovi stari materi dvorjana z naročilom, naj ji ponese kraljevih darov v znak cesarjeve naklonjenosti. Uzaljena starica pa pošlje vse darove cesarju z naročilom: „Filium mihi occidis et matrem honoras?“ Sina si mi umoril in zdaj hočeš njegovo mater častiti?

Iz svojega srca si izpodil Jezusa, izpodil svojega Boga in vanj naselil satana, tega najhujšega sovražnika božjega, Marijinega, ki je zasledoval njeno peto. V svojem srcu si velikokrat že pribil na križ Marijinega sina Jezusa, ga obdal z neštevilnimi ranami, mu prebodel njegovo srce in pri tem misliš še, da častiš Marijo? Filium mihi occidisti et matrem honoras? Ne, Tomaž, ti me častiš samo z ustnicami, tvoje srce je pa daleč proč od mene, daleč, tako daleč, kakor je peklo daleč od nebes.

Marijo hočeš častiti, pri tem pa živiš v grešnih zvezah, v grešnih priložnostih, pa si udan nečistosti, pijančevanju, jezi ... Filium occidisti et matrem honoras? Sina ubijaš, pa hočeš biti častivec Marijin?

Marija je dobra, usmiljena naša mati. Pa ni slepa, ni nemarna mati, ki bi s svojo slepo ljubeznijo, napačno prizanesljivostjo podpirala svojega otroka v hudobiji, v uporuh zoper Očeta in tako pripomogla k njegovi večni pogubi. Res, Marija je pribeglišče grešnikov, Marija je mogočna in usmiljena tudi do otrok, ko so zašli, tóda le do takih otrok, ki imajo resno voljo pustiti greh in se vrniti v njeno naročje.

Zato pa grehu služiti, pa Marijo častiti, to je nemogoče. Filium occidisti et matrem honoras, da bi kdo sina umoril, pa hotel biti častivec Marijin, je nemogoče.

Pustimo torej najprej greh, ako hočemo postati pravi Marijini častivci.

2. Marijino češčenje mora biti — otroško.

Jezus nam je umirajoč zapustil svojo mater. In Marija je od tedaj v resnici naša mati. Toda da pa bode Marija naša mati, da nas bode po materino ljubila, moramo biti najprej mi njeni otroci, t. j. jo moramo otroški ljubiti.

Vprašam, predragi moji, ali je zemeljska mati zadovoljna, ako je njen otrok samo ne sovraži, ne žali, ne sramoti? Ali ji je dovolj, da je otrok sempatje kdaj malomarno pozdravi, nagovori? Ne! Gotovo ne. Materino srce gori prave ljubezni do otroka. Ljubezen pa želi biti ljubljena. Zato pa ljubečemu srcu ne more biti dovolj, da je otrok samo ne žali, pa da je pri tem hladen, mrzel do nje. S t. m. se materino srce ne zadovolji, temveč željno išče, silno želi, da jo tudi dete ljubi. Ona ga ljubi materino in hoče biti ljubljena otročje.

Predragi moji, menite li, da je naša nebeška Mati drugačna? Marija nas ljubi neizmerno bolj, kakor more človeška mati ljubiti otroka. Zato pa tem bolj želi naše ljubezni, tem bolj zasluži tudi, da se je oklenemo z vsem srcem. Nikakor pa se ne more zadovoljiti s samim mračnim češčenjem. Nikakor ji ne more biti zadosti, ako je samo ne žalimo s smrtnimi grehi. Od nas želi otroškega zaupanja in otroške ljubezni, želi celo naše srce.

Pa, ali je težko ljubiti Marijo? O, predragi moji, katero človeško srce bi moglo biti tako trdo, da bi ne ljubilo tako dobre, tako usmiljene matere, da bi taki Gospe ne bilo otroško vdano? Tej materi, ki je „pribežališče grešnikov“, „pomoč kristjanov“, „zdravje bolnikov“, „tolažnica žalostnih“? Ali je težko biti otroško vdan kraljici, ki je po besedah svetega Bernarda vsa sama ljubezen, vsa samo usmiljenje, vsa samo sočutje? Ki je že celo morje grenkih solza obrisala iz oči ubogih trpinov na zemlji s svojo materino pomočjo? O kateri se še ni nikdar slišalo, da bi bila koga neuslišanega spustila spred sebe, kdor je pribežal pod njeno varstvo? Ne, ne! Marijo ljubiti, Mariji biti otroško vdan ni težko, ampak lahko in sladko. Samo pomisliti moramo večkrat, kaj nam je Marija, koliko hvaležnost smo ji dolžni. Saj vsi Marijini častivci trde, da bi moral biti svet že zdavno zopet pokončan radi hudobij, ko bi nebeška mati Marija ne zadrževala očetove roke, da nas ne kaznuje. Le ona nas krije pod svoj materin plašč pred očetovo šibo.

Kdor je pa otroško vdan svoji materi, ta ne nosi svoje ljubezni skrite v svojem srcu, temveč vedno išče povsod prilike,

kdaj in kako bi mogel tej svoji ljubezni do matere dati duška. Vsaka najmanjša prilika mu je dobrodošla zato.

Prav tako moramo tudi mi storiti. In glejte, kolikrat se nam podajajo prelepe prilike. Danes je n. pr. njen praznik. Ali bi bilo res tako težko nji v čast prejeti sv. zakramente, nekoliko zatajevati svoj jezik, iti k sveti maši, ubogajme dati? Ali bi bilo to tako težko? In vendar bi to bile male iskrice, ki bi se utrinjale iz našegà srca in pričale nebeški Materi o ljubezni, ki gori v našem srcu do nje.

To so malenkosti, vendar gotovo zelo dopadljive Mariji. Tako so delali vsi svetniki, vsi Marijini častivci. In menite, da bi to bilo zastoj? O kako bi hitela tudi Marija nam pokazati svoje veselje in svoje dopadajenje nad tem! Kako bi hitela deliti nam za to obilne milosti. Gotovo stoterno bi dobili vse to povrnjeno.

Zato, predragi moji, oživimo si danes v svojih srcih tako otroško ljubezen do Marije.

3. Marijino češčenje mora biti — stanovitno.

Da otrok spoštuje svojo mater, pokaže s tem, da ji zaupa in sicer trdno in stanovitno zaupa. O le poglejmo ga! Ko se mu pripeti kaj hudega, ako mu kdo hoče kaj žalega storiti, kaj napravi? Brzo zbeži k ljubljeni materi. Ako bežati ne more, jo pa na pomoč kliče, dokler ga ne usliši. Prepričano je dete v svoji otroški ljubezni do matere, da mu nihče drugi ne more pomagati, kakor edina mati.

Predragi v Kristusu! Kadar se mi v stiski zatekamo k Mariji po pomoč, smo čudni prosivci. Morda pokleknemo pred njeno podobo, ji tiho in v naglici razodenemo svoje težave, pa vse to z nekim prepričanjem v srcu, saj ne bode nič. Prosimo, zraven pa dvomimo.

Ako pa vendar zaupamo in prosimo z zaupanjem, pa hočemo Mariji kar naravnost ukazovati, zdaj le me usliši, kar naproti že nam prinesi pomoč. Ako pa nismo takoj uslišani, pa vse češčenje in prošnje takoj opustimo, češ, saj vse nič ne pomaga, saj nisem vreden, da bi me Marija uslišala.

Predragi, ali more Marija nad takim omahljivim češčenjem imeti dopadajenje. Prav tako delamo, kakor ko bi kdo k tebi prišel in rekel: „Prosim te daj mi to ali to, pa saj vem, da mi ne moreš ali nočeš dati.“ Ali bi ne bilo to razžaljenje?

O, ako Marijo pomoči prosimo, mora biti naše zaupanje, mora biti naše češčenje stanovitno, trdno. Zlasti zaupanje mora biti neomajeno, kakor neomajeno stoje gore na svoji podstavi.

Marija nobene prošnje ne more pustiti neuslišane, najmanjšega dokaza ljubezni do nje ne more pustiti nepoplačanega. Kako bi pač bilo mogoče, da bi mogla ljubeča Mati trda ostati, ako vidi svoje ljubljeno dete v stiski, v nadlogi?

Krščanska mati, povej nam sedaj, ali bi ti mogla prezreti prošnjo svojega otroka, ako te lačen kruha prosi? Ali bi ne hitela pokazati tudi ti svoje materine ljubezni do otroka, ako bi ti otrok skazoval svoje spoštovanje in ljubezen? Kajneda, srce bi si strgala iz svojih materinih prs in bi ga mu dala, ako bi bilo treba. V smrtno nevarnost bi se sama podala, samo da bi rešila otroka.

Pred kratkim sem bral, da je mati raje sama gladu in mraza umrla, da je le otroku mogla dati jesti. Dobili so jo mrtno poleg jokajočega otroka.

Ob velikem požaru v Sarajevu so poročali listi, da je mati planila v gorečo hišo, ko je začula jok svojega otroka v nji. Prinesla ga je živega iz ognja. Toda pri tem se je opekla, da je kmalu potem v strašnih bolečinah umrla.

To je ljubezen zemeljskih mater do svojih otrok. In vendar se še primerjati ne da z ljubeznijo naše nebeške matere Marije.

Zato pa, predragi moji, kdo bi taki materi ne zaupal? Kdo bi še mogel omahovati v njenem češčenju? Ali se marveč ne bomo z vsem zaupanjem stanovitno oklenili te dobre, te preljube matere? Ali se ne bode naše srce vnelo v pravem notranjem, otroškem in stanovitnem češčenju do nje?

Kajneda, predragi moji, Mariji hočemo popolnoma zaupati, nji se popolnoma posvetiti, njo radi častiti zmiraj in povsod. Naj se tudi morda zgodi — čegar nas Bog varuj — da bomo vse opustili, vse molitve, službo božjo, se vdali mlačnosti, da, grehu, Marija, tebe pa ne bomo nikdar nehali častiti. Vse naše življenje naj bode posvečeno tvoji časti in tvojemu češčenju!

V Sevili na Španskem stoji na glavnem trgu velik križ, kateremu pravijo „Zamorčkov križ“. Odkodi to čudno ime? Zamorček, katerega so pripeljali na Špansko in tu krstili, je nekoč slišal, kako grdo je neki pijanec zasramoval brezmadežno spočetje Device Marije. Zamorca je ta nečast silno bolela. Premišljeval je, kaj bi storil, da bi vsaj nekoliko zadostil nebeški kraljici za toliko razžaljenje. Kot ubogi hlapec nima ničesar, kar bi

mogel storiti. Toda ljubezen je iznajdljiva. Kupčevanje s sužnji je bilo takrat še dovoljeno. Kaj stori zamorec, goreči častivec Marijin? Na trgu se postavi med druge sužnje in samega sebe proda v sužnost. Denar pa, katerega dobi za se, nese župniku, naj se za ta denar vsako leto opravi v cerkvi mala pobožnost v čast Brezmadežni in sicer v zadoščenje za nečast, katero je povzročil hudobnež s svojim ostudnim govorjenjem. Vse mesto je bilo ginjeno. V spomin so postavili na mestu, kjer se je zamorec prodal, velik križ, ki se še sedaj imenuje: Zamorčkov križ.

Dragi moji! To storimo tudi mi. Ni se nam treba sicer prodati v težko telesno sužnost, ampak prodajmo se danes v sladko sužnost Marijinega češčenja. Vsi, prav vsi se zanaprej tesno oklenimo Marije, goreče častimo Marijo!

Bele cerkvice Marijine po naših hribih pričajo o nekdanjem otroškem češčenju Marije med našimi predniki. To živo, to pravo otroško in stanovitno češčenje naj se tudi sedaj med nami poživi in — predragi moji — ničesar se nam ni treba bati. — Ako je Marija z nami, kdo bode zoper nas! — Amen.

P. Kazimir Zakrajšek.

Peta nedelja po sv. treh kraljih.

O duhovnem spanju.

Kedar pa so ljudi spali, je prišel njegov sovražnik, ter je prisejal ljulike mej pšenico. Mat. 13, 25.

Pomen današnje pridige je Gospod sam povedal svojim učencem. „Kateri dobro seme seje, je Sin človekov. Njiva pa je svet; dobro seme pa so otroci kraljestva; ljulika pa so otroci hudobe. Sovražnik pa, ki jo je vsejal, je hudič; žetev je konec sveta; ženjci pa so angeli. Kakor se tedaj ljulika pobere in v ognju sežge, tako bo ob koncu sveta, Sin človekov bo poslal svoje angele in bodo pobrali iz njegovega kraljevstva vse pohujšanje in tiste, ki krivico delajo in jih bodo vrgli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje s zobmi. Takrat se bodo pravični svetili, kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta.“ (Mat. 13, 37—43.)

Prilika nam je torej jasna: ravnanje po njej pa tako tehtno, tako potrebno, da je Gospod še posebej opozoril nas nanje, ko je pristavil: *Kdor ima ušesa za poslušanje, naj poslušā.*

V priliki žuga Zveličar s pečjo večnega ognja: v njem bo sežgana ljulika. Sejavec ljulike je hudič, priložnost k temu sejanju

pa je spanje ljudi. Ljulika pomeni hudobijo na svetu, vzrok hudobije je hudič in pa spanje ljudi, nedelavnost ljudi v dobrem, v zavračanju hudega, konec je pogubljenje. Ker hudič ni v naši oblasti, pač pa spanje, seveda po svojem pomenu v današnji priliki, zato hočemo danes bliže ogledati si le ta pomen (duhovnega) spanja, da zabranimo hudiču sejanje ljulike.

I. Gospod Zveličar govori o duhovnem spanju v današnji priliki. V podobi rabi natorno spanje. Saj veste, da je v spanju *a)* delo razuma in volje vstavljeno; na njunem mestu dela tedaj domišljija, čustvovanje in niže življenske moči, *b)* zavest je šla v zgubo, namestu nje gospodarijo sanje in vstvarjajo cele svetove najnespametnih in najbolj čudnih predstav in podob, *c)* v spanju je človek slab, brez moči po okoliščinah v nevarnosti za svoje življenje, poštenje, premoženje. To je stanje človeka v spanju.

Primerimo sedaj to spanje z onim, v katerem se nahaja dandanes toliko ljudi v duhovnem spanju.

Vse više, plemenito delo nadnaravnega življenja milosti je pri njih v duhovnem spanju vstavljeno. Manjka jim razuma za večne zveličavne resnice, manjka jim volje za vajo v čednosti, za vporabo od Boga jim danih in od sv. cerkve zapovedanih sredstev in pomočkov k zveličanju, na kratko, manjka jim razuma in volje za krščansko življenje. Oni spe.

Toliko delavniša pa je sedaj v njih domišljija, čustvovanje, hudo nagnenje in niže življenske moči. Vse njihovo mišljenje se suče okoli posvetnega dobička in zgube, o življenju in razveseljevanju. Njihova odgoja, vse njihovo branje in učenje, vse njihovo znanje je prepojeno z domišljami o posvetni sreči, lepoti in časti.

Gonilna moč pri njihovem delu ni zavest dolžnosti, pravice, dostojnosti, ampak edino le čustvo, hudo nagnenje. Glejte, odtod je njihovo življenje po meri hudega nagnenja več ali manj razuzdano, razkošno, mehkužno, ošabno, zapravljivo, trdosrčno.

Življenske njihove moči se ne razločujejo več od živalskih, ker jih ne požlahtnuje zavest človeškega, krščanskega, božjega dostojanstva po božji podobi vstvarjene duše. Ta zavest jim je šla v zgubo mej duhovnim spanjem grešnega življenja.

Jeli čudno, da taki ljudje ne vedo, od kod so prišli, zakaj so na svetu, kam da odidejo? Jeli čudno, da živé človeka-

kristjana nedostojno življenje? Jeli morebiti dostojno človeka, da je on, ki je duh, suženj stvarine, da je on, ki je razumno bitje, suženj nizke poželjivosti, on, ki je Božja podoba, suženj hudiču, on, ki je prost, da je suženj vseh reči, suženj skozi in skozi, suženj celo vsake nizkosti in hudobnosti? Jeli morebiti dostojno kristjana, da se on, ki je bil opran v krvi Sinu božjega, valja po blatu strasti, da se on, ki vživa jed angelov, nasiča z otrobi sveta, da on, ki mu sveti solnce večne resnice, radovoljno blodi po temi nevere in laži, da se on, ki je dedič nebes, peha za prahom sveta?

O! zavest o dostojanstvu človeka, o častivrednosti kristjana je mnogim šla v zgubo mej duhovnim spanjem grešnega življenja. In ker spe, zato so tako slabi, tako brez moči, da jih vsak dihljaj zapeljavanja, vsaka slaba priložnost, vsak napad hudobnega duha premaga brez boja, brez odpora.

Glejte, kristjani, tako spi dandanes večina ljudi. Toliko bolj čuječi pa so sovražniki Boga in sv. cerkve, sovražniki vere in čednosti, toliko bolj pridno in predrzno sejejo iz polnega perišča, z obema rokama ljuliko nevere in zmote in greha in zapeljavanja na božjo njivo srca posameznega človeka, v cele družine in občine, da mej cele narode. Glejte nad tem toži Gospod Zveličar v današnji priliki: *Ko so ljudje spali, je prišel njegov sovražnik in je vsejal ljuliko mej pšenico*; in seje jo še dandanes!

Kaj storimo, *da se to zabrani*? Spati ne smemo. Zaspali pa bomo in speči se ne bomo mogli zbuditi, ako ne odstranimo vzrokov duhovnega spanja. Kateri so torej vzroki duhovnega spanja? Podobni so onim natornega spanja. Poglejmo jih.

II. a) Natorno spanje je po hudem naporu, težavnem delu neizogibno; truden človek najrajši zaspi.

Preveliko prizadevanje v posvetnih rečeh, težavno delo v službi strasti je vzrok zaspanosti, spanja v duhovnih zadevah mnogih ljudi. Zato nimajo časa, moči nimajo, volje nimajo za molitev, za službo božjo, za prejemanje sv. zakramentov. Postiti se ne marajo in nočejo, ker imajo preveč dela in se boje, da bi ob postu opešali za strastveno delo. Preveč so utrujeni za duhovno čuječnost, zato spe v materijalizmu.

b) Vzrok natornega spanja je pa tudi lenoba, brezskrbno življenje. Len človek najrajše dremlje, ljudje, ki nimajo skrbi, najrajše in najdalje spe. Glejte podobo vzrokov duhovnega spanja.

Koliko pa jih je dandanes, ki so preleni, da bi v verskem, duševnem oziru zase in za druge kaj storili, ki so preleni, da bi premagovali svoje strasti in skrbeli za nasprotno čednosti, ki so preleni za spolnovanje božjih in cerkvenih zapovedi, preleni, da bi storili kaj v svoje zveličanje. S tem pa si zapravijo še tisto malo milosti, ki jim jo Bog daje, in sedaj zgube zadnjo moč in voljo, res krščansko živeti: v duhovni lenobi so brezskrbno zaspali.

c) Nadaljni vzrok spanju je tudi neprimerno velik mraz. Saj dostikrat slišimo, beremo, da je ta ali oni v mrazu zaspal in zmrznil. Zopet podoba vzroka duhovnega spanja.

O koliko ljudi je mrzlih, pa ledeno mrzlih, v ljubezni do Boga. Kogar pa ne ljubijo, za tega ne ganejo ne z roko, ne z ного, ne z jezikom, zanj se ne menijo, nanj celo ne mislijo. Boga so pozabili, in če niso pozabili nanj, tedaj se ga spominjajo le, da ga zaničujejo. Iz same zaničljivosti do Boga ploskajo, ako mu se nečast zgodi, z zaničevanjem prezirajo ali napadajo, kar mu je v čast. Kakor leden snežnik je njihovo srce, ki ga ne otaja gorko solnce božje milosti, lepih zgledov, čednostnega življenja drugih. Kakor narava pod snegom in ledom, tako spi pri njih vse, kar je boljšega, plemenitejšega. Za vse vzvišeno so mrzli, ledeni, iz samega mraza do vsega božjega so zaspali in zmrznili.

č) Nezmernost v jedi in pijači je tudi vzrok natornega spanja. Ravno tako izvira duhovni spanec iz nezmernega poželjivega razkošnega življenja, ki je dandanes res brezumno.

Pravo razmerje človeka do tvarine je le-to: Vse stvarstvo na zemlji je podložno človeku, človek bodi po telesu, po mesu pokoren duhu, po duhu pa Bogu. Veliko je ljudi, ki rušijo to razmerje, ta red, in delajo duha sužnjega telesu, telo pa sužnja tega, kar občutkom vgaja, kar strastem služi. Zato z očesom ne vidijo več proti nebu, z ušesom ne slišijo več klicanja milosti božje, z jezikom ne molijo Boga, rok ne ganejo za čednosti, nog ne rabijo na poti pravičnosti, udje so jim zaspali za vse dobro, vzvišeno, plemenito.

d) Slednjič je mogoče natorno spanje povzročiti tudi z umetnim omotenjem, s sredstvi, ki so navadno strupeni. Tudi v tem imamo podobo duhovnega spanja.

Glejte, v srce nam je Bog vsadil glas vesti, ki naj nas ohrani čuječe: okoli nas pa je razvrstil druge glasove z istim namenom:

glasovi v sreči in nesreči, glasovi v domači hiši in cerkvi, glasovi v živi in pisani besedi nas dramijo k čuječnosti.

Toda hudobija ljudi je našla sredstva, ki nas vkljub tem glasom znotraj in zunaj nas delajo zaspane, ki nas vspavajo. Katera so ta sredstva? Saj jih poznate. Napačna odgoja, napačna omika, slaba družba, Bogu odtujeno slovstvo, strah pred ljudmi, ozkosrčni oziri do njih, to so sredstva, strupena sredstva, ki povzročajo omotico, zaspanost, duhovno spanje verske brezbriznosti. V tej omotici leži na tisoče ljudi, verska brezbriznost je spanec, ki se oprijemlje človeške družbe tu pri nas, blizu in daleč okoli nas.

Glejte kristjani, to so vzroki globokega duhovnega spanja toliko ljudi! Ali je čudno, da je v človeštvu toliko ljulike, spridenosti, hudobije, ko se duhovno spanje verske brezbriznosti širi s tako hitrostjo, v tako splošnem obsegu?

O kako bi grmel glas sv. Pavla, ako bi ta veliki apostol vstal danes mej nami in nam zaklical: *Saj veste, da je že ura, da od spanja vstanemo. Noč je prešla, dan pa se je približal. Vrzimo tedaj od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevoščljivosti, temveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa in ne strezite mesu v poželjenju.* (Rim. 13, 11–14.)

O predragi, poglejte otroke tega sveta, kako čujejo, premišlujejo, delajo, se trudijo, kako trpe in se bore za pest zemeljskega prahu, za kratek trenotek poželjivega uživanja, za dvomljivo srečo v svetnem bogastvu, v zemeljski časti. Pri nas pa, ko se gre za duhovno bogastvo, za lepoto nedolžnosti in čednosti, za čast posvečujoče milosti božje, za mir čiste vesti, za božje resnice, ko se gre za večnost, za nebesa, za Boga: mi naj pri tem roke križem držimo, oči zatismo in zaspimo, da nas bo toliko lažej naš sovražnik hudič, oropal, umoril, pogubil?

O da bi nas zdramil grom božje sodbe še o pravem času, da bi nam bliski božje jeze odprli oči, o da bi nas spomin minljivosti vsega posvetnega in večnosti vsega duhovnega ohranil čuječe, da ko pride Gospod, nas najde pripravljene, opasane s pasom resnice, z lučjo vere v roki. *Blagor jim, ki jih bo našel čuječe: resnično, povem vam, opasal se bo, in jih bo k mizi posadil in bo pristopil in jim stregel.* (Luk. 12, 37.) Amen.

P. J.

Prva predpepelnična nedelja.

O nevarnostih predpusta.

Videl je druge na trgu brez
dela stati Mat. 20, 3.

Znano vam je, predragi v Kristusu, da se cerkveno leto deli v tri glavne dobe, ki se ravnajo po treh glavnih godovih: po božiču, veliki noči in binkoštih. Vsakteri teh godov ima pod seboj nekaj dni, ki služijo kot priprava na praznik, tako: advent pred božičem, predpust in post pred veliko nočjo, 10 dni po vnebohodu Jezusovem pred binkoštimi. Po vsakem teh praznikov pa je zopet več dni, ki nam še vedno kličejo v spomin skrivnost dotičnega praznika.

Z zadnjo nedeljo smo dokončali božični krog. Adventni čas nas je pripravljaj na rojstvo Gospodovo; po božiču pa do včerajšnje sobote nam je cerkev klicala v spomin vse milosti, katere smo prejeli od novorojenega Deteta Jezusa. Božični prazniki so nas učili, da je Jezus prava luč, ki je prišla na svet, iskat in zveličat, kar je bilo izgubljenega. Ta luč razsvetljuje ljudi v temi tega sveta, ta luč jih ogreva, da jih ne zamori mraz pregreh, ta luč jih vodi za seboj in pripelje vsakega, kdor zvesto hodi za njo, v boljšo domovino, v srečno večnost.

Kristus je prišel na svet nas zveličat in ustanovit kraljestvo božje na zemlji, ki naj bi sprejelo v se vse pravoverne kristjane. Ker pa je pred prihodom Gospodovim hudobni duh vladal na svetu in imel vse v svoji oblasti, zato je bilo najprej treba premagati in streti njegovo moč in tako iztrgati človeške duše iz sužnosti peklenškega duha. Toda kako naj bi se to zgodilo? To je bilo mogoče le po hudem silovitem boju, v katerem je moral hudobnega duha tisti premagati, do katerega še nikoli ni imel nobene oblasti, ki je stvarnik in gospod vsega stvarstva, kateremu mora vse služiti in pokorno biti. To je bil Oni, ki je bil že v raju obljubljen prvemu človeku, da bo pokončal kraljestvo laži in ustanovil kraljestvo resnice in milosti. Zato je moral nastati velikanski boj med tema gospodarjema, treba je bilo velike žrtve. Znano nam je, da se je vršil ta boj na gori Kalvariji, kjer se je končal z bridko smrtjo na sv. križu, ko se je daroval za človeški rod sam Sin božji. Kristjani, tega boja

med Bogom in hudobnim duhom ter konečne zmage nad satanovo oblastjo nas spominja sv. katoliška cerkev v postnem času, ki se začne pravzaprav že z današnjo nedeljo.

Kako važen in pomenljiv je ta čas za vsakega kristjana, kako nas ravno ta postna doba opominja in uči, da se moramo z Jezusom vred vojskovati zoper napade hudobnega duha in ga premagati! Danes, ko se je sv. cerkev prvič ta predpust zavela v žalujočo višnjevo barvo, premišljujmo, kako moramo mi posnemati trpečega Jezusa, in spoznali bomo, da moramo zmagati hudobnega duha le potem, ako se odpovemo vsem zapeljivostim sveta.

Da se moramo kristjani odtrgati od sveta in njegovih zanj, v katere nas skuša vloviti, uči nas sv. pismo na pre mnogih krajih. Sv. apostol Jakob pravi (4. 4.): *Prijateljstvo s svetom je sovraštvo do Boga. Kdor torej hoče biti prijatelj tega sveta, ta bo sovražnik božji.* Da torej ne postaneš in ne ostaneš sovražnik božji, se moraš vzdigniti čez svet in se ogibati vseh zapeljivih in nevarnih pasti, katere ti svet nastavlja povsod, kjer si in kamor greš. „Zakaj pot tega sveta,“ pravi sv. Krizostom, „je široka, ker ni ograjena po pravilih reda,“ in zapeljuje v to, kar služi poželenju sveta, poželenju oči in napuhu življenja. (1. Jan. 2. 16—17.)

Kristjani, zdaj pa vas vprašam: je-li še kak drug čas, v katerem se bolj kaže nasprotstvo med duhom tega sveta in duhom Kristusovim kakor predpustni čas? Ali ni mar ta čas po mnenju in življenju mnogih kristjanov posvečen le vživanju, zapravljanju, popivanju, razuzdanosti in neumnosti? Ali se ne gode res v takih predpustnih tednih marsikje take reči, kakor da bi sam vrag iz pekla prišel med ljudi in začel zopet nad njimi vladati? Kako mnogim sicer zelo pametnim ljudem v mestih, trgih in celo vaseh predpustni čas vse glave zmeša, da vganjajo največje neumnosti in nedostojnosti! Kdo ne ve, kake ostudnosti se gode v pustnih dneh celo na javnih krajih, in ljudje, ki imajo vendar še kaj sramežljivosti v sebi, se spozabijo, da te stvari ogledujejo, namesto, da bi se s studom od njih obrnili. Kristjani, ako pomislimo vse to, potem moramo reči, da kristjani v pustnem času so še hujši kakor so bili malikovalci. Te pustne neumnosti in nespodobnosti so se ohranile namreč med kristjani še iz poganskih časov. Toda že takrat, ko Kristusa niso poznali, so

mnogi trezni malikovalci grajali to divje razveseljevanje. Tako n. pr. piše rimski pesnik Vergilij v svoji pesni Georgikon ali „o poljedelstvu“: „Ansonski poljedelci slave ravno tako kakor atiški god liberalij z umazanimi pesmami in razuzdanimi norčijami. Napravljajo si spačene obraze iz navrtane skorje in kličejo tebe, Bacchus (to je bil Bog pijanosti), z veselimi pesmami in v tvojo čast obešajo čudne podobe na visoke smreke.“ Kake razuzdanosti in nespodobnosti so se pri sprevodih med pogani godile, ne more se govoriti. Toda pomisliti moramo vendar, da oni so bili malikovalci, ki so molili malike, o pravem Bogu niso nič vedeli, v naših časih pa je tem pustim šemam dobro znano, da so kristjani, odrešeni z drago Jezusovo krvjo, da je postni čas najresnejši čas, ker nas spominja trpljenja našega Zveličarja, pa vendar-le take nespodobnosti uganjajo. Torej lahko rečem, da so sedanje predpustne šeme mnogo hujše in ostudnejše nego so bile poganske.

Zato ni čuda, da so sv. očetje in cerkveni pisatelji že v najstarejših časih zelo svarili pred neizmernim nespodobnim pustnim razveseljevanjem. Sv. Avguštin, ki je imel tri pridige zoper tako razveseljevanje, pravi med drugim: „Tako se zgodi, da s takimi norčijami samo zato, da bi se neumno razveseljevali, z razuzdanim popivanjem in nesramnim kvantanjem vrage same takorekoč k daritvi kličejo.“ In ne samo cerkveni učeni, temveč tudi cerkveni zbori so v vseh časih grajali in prepovedovali tako razveseljevanje. A čemu bi vse to našteval, saj že lastna pamet nam mora povedati, da tako razveseljevanje je zvezano z mnogimi nevarnostmi in zato gotovo ni brez greha.

Predpustom se greši z vsakovrstno nezmernostjo: v jedi, pijači, v govoru (opravljanje pri porokah), v veselju (ples), i. t. d.

Človek je ustvarjen po božji podobi in je krona vsega stvarstva, gospodovalec vseh živih bitij. Na vse to mora človek pri svojem razveseljevanju pač pomisliti. Tako razveseljevanje pa, pri katerem človek zgubi takorekoč pamet in glavo, in se ne zna več samega sebe premagati, tako divje razveseljevanje gotovo ni pravo. Še manj je spodobno, da celo smrtni greh je, ako kdo s pijančevanjem pamet, razum, voljo, po katerih se odlikuje od vseh drugih stvari, za nekaj časa zapravi in pokonča in se tako poniža celo pod neumno živino. To je smrtni greh kristjani, in ostane greh na veke. In kaki grehi nečistosti in nesramnosti so navadno združeni s pijančevanjem! Da, prav po

pravici se sme reči, da v pustnem času se odpre sam pekel in peklenščki kar v trumah dero med ljudi, jih motit in v greh zapeljevat.

Neki pobožen mož je pisal: Ako le opazujemo pustne veselice, reči moramo, da tisti, ki se jih udeležuje, prelomi vse dolžnosti, katere mu nalaga krščanska vera. Z namazanimi ali spačenimi obrazi, z vikom in krikom po vseh ulicah okoli divjati, cele noči s skakanjem in nespodobnimi norčijami, s pijančevanjem prebde, deviško sramežljivost z besedami, pogledi in dejanji skruniti, ali je vse to in še mnogo hujšega spodobno za tistega človeka, ki se imenuje kristjan, ki nosi Kristusovo ime? Ako to ni pogansko, kaj pa je potem pogansko? Da, malikovalci pri svojih grdih veselicah so težko tako daleč zabredli, kakor zabrede marsikak kristjan. Namesto da bi posnemali trpljenje Jezusovo v teh dneh pa posnemajo divjanje poganov. Ali si moremo kaj bolj nečastnega misliti, nego ime kristjan nositi pa kakor pogan živeti?“

Nekateri se celo tako daleč spozabijo, da nalašč na pepelnico ali v drugih postnih dneh najbolj razsajajo, da s tem Bogu naravnost kljubujejo. Nekateri so tako predrzni, da si v pepelnični dan naredo takoimenovano „arniško pojedino“ s tem, da ribje, goveje, svinjsko in drugo vsakovrstno meso skupaj jedo na pepelnico ali celo ples napravijo. S tem hočejo pokazati, da se Boga ne boje, da so jim božje zapovedi deseta briga, da nimajo več nobene vere. Kristjani, le zapomnite si dobro tiste, ki tako delajo, ki se s tem bahajo. Hiše, — v katerih se to godi, bodo prej ali slej prišle na boben, sreče ne bo v njih; tisti pa, ki so na pepelnico siti vsakovrstnega mesa, bodo še stradali vsakdanjega kruha, ako se jim še kaj hujšega ne pripeti.

Poznal sem moža, ki se je bahal s tem, da nima nič vere in je jedel meso, kađar se mu je ljubilo, seveda tudi v pepelnico. A kmalu potem se mu je začelo grlo sušiti. Imel je na izbero, da bi vžival, kar bi hotel, a ni mogel več; zato je lakote umrl. — Pred dvema leti je sedelo pozno na večer v postu v krčmi nekaj mladeničev. Bili so že vinjeni, in eden se je spomnil, da bi začeli plesati. Drugi so se sramovali, ker so vedeli, da se to ne spodobi. Toda oni pa se hitro zavrti po sobi, da bi še druge spravil v ples. A komaj parkrat poskoči, se zgrudi in mrtev obleži na mestu. Predragi v Kristusu, mislite in sodite o tem dogodku, kakor hočete, jaz pravim, da je bila to očitna kazen božja.

To torej sem vam hotel povedati o predpustnem času, da vas opozorim na nevarnosti, ki žugajo vsakemu zlasti v tej zmešani dobi.

Tako torej svet obhaja predpustni čas; oh kako vse drugače pa ga praznuje sv. katoliška cerkev! Današnji dan se opravlja služba božja že v višnjevi obleki in tako se bo opravljala notri do velike noči. V maši se več ne poje „Gloria“ in „aleluja“ se izpušča. Vse to in drugo kaže, da cerkev žaluje, da hoče k pokori napeljati svoje verne otroke. V duhu nas vodi v današnjem evangeliju iz hrupa tega sveta, strga tega življenja v vinograd Gospodov, kjer naj bi marno in vstrajno delali na to, da očistimo svoja srca in se Bogu posvetimo.

Ta vabilni klic nam doni iz današnjega evangelija. Saj razumete, kaj ta prilika pomeni: gospodar vinograda je Bog sam, delavci so pa ljudje, katere kliče Gospod Bog v svojo službo. Kakor vabi nebeški Oče vse človeštvo k sebi, tako vabi tudi vsakega posameznega posebej v različnih dobah življenja, ki je prazaprav le en dan, razdeljen v različne ure, katerih ne smemo prelenariti, temveč s pridnim delom preživeti.

Kristjan ali nisi tudi ti že večkrat čul tega klica in vabila? Ali te ni Gospod Bog že v zorni mladosti poklical v svojo cerkev in te hotel imeti v svoji službi? Ali si slušal ta klic? morda nisi hotel stopiti v Gospodov vinograd; ostal si rajši na trgu poleg svetnega hrupa, gledal si vrvenje lahkomišelnih ljudi, najlepša leta rajске mladosti si lahkomišelnostno zapravlil. Ozri se nazaj! Kaj imaš sedaj od vsega tega? Dobrega nič, le pekočo vest, nemirno, žalostno srce, ker Gospodovega vinograda nisi obdeloval, za dušo si nisi pridobil nobenih čednosti. — Pa čeprav si bil nehvaležen Gospodu, te je poklical zopet ob tretji uri, v mladeniški tvoji dobi, in ti obljubil lepo plačilo, ako ga ubogaš. Kolikokrat so ti morda zvene le po ušesih besede Salomonove: *Oh kako lep je čist rod v svetlobi, oh kako ljubezniva in prijetna je nedolžna mladina, ljuba je Bogu in ljudem!* Spoznal si dobro, da je to resnica, ki tebi velja, a nisi hotel biti toliko srčen, da bi ohranil čisto srce. Nisi slušal Zveličarjeve prošnje: „Nolite prolicere margaritas porcis!“ Rajši si sledil zgubljenemu sinu, vrgel se v mlakužo nesnage in nasičeval z luščicami svojo dušo. Kaj imaš od tega? Tvojo dušo morda še sedaj žeja po biserih, katere si zgubil morda za vselej.

Morda se kdo spreobrne v moški dobi, zato pride gospod ob šesti in deveti uri zopet klicat. Morda ta ali oni vendar le spozna, da je na svetu poklican za kaj višjega nego za samo lahkoživje, da življenje človekovo je delaven dan, v katerem se treba potiti brez prestanka. Oh, da bi pač vsakdo položil roko na svoje srce in se vsaj enkrat resno vprašal: Kako pa je prav za prav z menoj? Sem se li kaj poboljšal? A kako marsikdo morda mora zaklicati: Star sem postal, a tudi stari grešnik ostal. Tako je tako, kakor je bilo! Kdaj pa bo drugače? Bog ve, bo-li kdaj ali nikoli. Pota, katera človek hodi v mladosti, težko zapusti v moški dobi in starosti. Kakor drevo brez sadu raste tak človek v Gospodovem vinogradu; zeleni pač še za silo, v znamenje, da je še nekaj življenja v njem, toda sadu dobrih del za nebesa ni bilo, jih ni in jih ne bo. Prišel bo dan, ko bo to drevo posekano in konec bo vsega — o žalosten, o grozen konec!

Tako sem vam, kristjani, pokazal nevarnost predpustnih dni, a tudi naš pravi poklic na tem svetu. Ne podajajte se v hrupne družbe, ki vam utegnejo dušo umazati. Ako boste videli našemljene ljudi, mislite si: Bog daj norcem pamet! in pojdite rajši v cerkev molit presv. Rešnje Telo za-se in za tiste izgubljene, ki so v grehah tako odrveneli, da jim pomagati več ni mogoče. Kristjani, ne goljufajte sami sebe. Lahkomiselnost nikoli ni dobra, tudi pred pustom ne, najmanj pa v tem, kar se tiče duše. Porabite vsaj ta predpust in post v svoje zveličanje, če morda doslej niste še nobenega! *Danes ko zaslišite njegov glas, ne zakrknite svojega srca!* Zapusti greh, pridruži se Jezusu, on te popelje k miru in sreči! Amen.

† J. Benkovič.

Druga predpepelnična nedelja.

1. Lahkomišljenost mladih ljudi v verskih rečeh.

(Obenem stanovska pridiga za mladino, zlasti za mladeniče.)

In drugo (seme) je padlo na skalo;
in kadar je pognalo, je usahnilo, ker ni
imelo vlage. Luk. 8, 5.

Sejavec je šel sejat svoje seme, tako govori Kristus v današnji evangelijski priliki. Ta sejavec je prvič Jezus Kristus sam. Tri leta je v judovski deželi okoli hodil in sejal seme svoje božje besede.

Sedaj oznanujejo v sv. katoliški cerkvi božjo besedo njegovi namestniki. *Pojdite po vsem svetu in učite vse narode*, je naročil Zveličar apostolom in njih naslednikom. Vsako nedeljo in vsak praznik slišite oznanovati božjo besedo. Pa kakor s semenom v evangeljski priliki, godi se tudi z božjo besedo. Seme, ki je padlo na skalo, je usahnilo, ker ni imelo vlage. Mnogi slišijo božjo besedo in jo z veseljem sprejmejo, pa ne puse, da bi delovala v njih. Beseda božja se jih prime le od zunaj, njen vpliv ne traja dolgo.

In kaj je vzrok temu? Ljudje so lahkomišljeni in vihravi, lahkoverni in nestanovitni, malomarni in nepremišljeni. Ker je nestanovitnost zlasti mladih ljudi v verskih in v posvetnih rečeh povzročila že brezštevilno nesreč, zato hočemo v blagor naših duš premišljevati danes tako lahkomišljenost v verskih rečeh.

Predno pričnemo razmišljevati ta nauk, priporočimo se ljubemu Jezusu rekoč: Preljubeznjivi Jezus, prijatelj mladine, ki si raste v modrosti in pameti pred Bogom in ljudmi v svoji mladosti, prosimo te po priprošnji preblažene Device Marije, da nam podeliš milost modrosti in umnosti po sv. Duhu, s katerim živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj.

Če hočemo razmišljati lahkomišljenost mladih ljudi, moramo se vprašati: kdo je lahkomišljen? Lahkomišljen je tisti človek, ki slepo in neprevidno streže svojemu nagnjenju in nepremišljeno sledi želji v trenutku, ko še ni dovolj pazljivo prevdaril tega, kar mu je storiti.

1. Mnogo je ljudi na svetu, ki ne pomislijo nikdar, kaj jim je storiti za večno zveličanje. Nepremišljeno in slepo strežejo svojim pohotnim željam. Ne poznajo volje božje. Živijo ravno nasprotno božjim zapovedim. Lahkomišljenost presega že vse meje. *Pozabijo na Boga in ljubijo svet*. V svoji lahkomišljenosti prebirajo razne veri sovražne knjige, časnike in spise; poslušajo protiversko govorjenje in po svoje razlagajo, kar berejo ali slišijo. Na tak način postanejo maloverni ali celo neverni. Odpadejo tudi od vere, če treba za par čaš vina ali strupene žganjice. Sv. Duh govori v Sirahovi knjigi: *Sanje so jih namreč mnogo zmotile in izpodletelo jim je, kateri so se zanašali nanje*. (Sir. XXXIV, 7.)

Lahkomišljena mladina pozabi na božjo ljubezen, katera jo je ustvarila. Ne zaupa v Boga in obupa. V obupnem življenju si greni dneve in slednjič konča življenje na žalostne načine. Mnogim je bila lahkomišljenost vzrok smrti. Obupajoči Kajn je vpil k Bogu: *Moja pregreha je večja, kakor da bi bil vreden odpustčanja. Glej, danes me izganjaš iz dežele in pred tvojim obličjem se bom skrival in potikal in begal bom po zemlji. Vsakdo, ki me dobi, me bo ubil.* (1. Mojz. IV., 13—14.) Vzged žalostne lahkomišljenosti je obupani Judež Iskarijot, ki je kričal starešinom ljudstva: *Grešil sem, ker sem izdal nedolžno kri . . . Šel je in se je z vrvjo obesil.* (Mat. XXVIII., 4—5.)

2. Kaj čudni in lahkomišljeni so mladi ljudje pri izgovarjanju božjega imena. Pri vsaki malenkosti izgovarjajo božje ime in s tem žalijo Boga. Mnogi ga zlorablajo v kletev in preklinjajo. Takšni mladeniči kažejo nesramno nehvaležnost do Boga, ki jih je ustvaril. Grdo je gledati mladeniča, ki se širokousti in preklinja. Kraljevi pevec David tuguje: *Ne da me ljubijo, še obrekujejo me; jaz pa molim. Povračujejo mi hudo za dobro in sovrašтво za ljubezen mojo.* (Ps. 108, 4—5.) Lahkomišljeni mladeniči in ošabna, razposajena dekleta izgovarjajo božja imena celo pri nespodobnem obnašanju na skrivališčih ali pa na javnih pregrešnih mestih. Ti so oskrunjevalci božjega imena, ki ne bodo videli kraljestva božjega niti blagoslova božjega na zemlji. *Kdor preklinja Gospodovo ime, naj smrti umrje. S kamenjem naj ga posuje vsa množica,* je ukazal Bog izraelskemu vodju Mojzesu. (III. Mojz. 24, 16.) Sv. Bernard svari oskrunjevalca božjega imena: „Vražji jezik, kaj te je zapeljalo k temu, da kolneš in skruniš ime onega, ki te je ustvaril.“

3. Prav pogostokrat grešijo lahkomišljeni, hudobni mladeniči ob nedeljah in praznikih, katerih ne posvečujejo tako, kakor je zapovedano. Bog je že v starem zakonu zapovedal: „Sedmi dan je sabota, to je počitek Gospoda, tvojega Boga. Ne delaj ta dan nobenega dela, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla . . . in nobena tvoja živina, in ne ptujec, ki je znotraj tvojih vrat, da počije tvoj hlapec in tvoja dekla, kakor tudi ti.“ (V. Mojz. 5, 14.) Dnevi Gospodovi so dnevi molitve. Pa dragi mladeniči, pomislite, koliko se ravno ob nedeljah in praznikih stori greha. Ti dnevi se največ prav žalostno obhajajo. Ne samo da ob teh dneh mnogi mladeniči opuščajo službo božjo ali jo le polovičarsko opravijo, ampak v cerkev

pridejo ter se tukaj silno pohujšljivo obnašajo. Med pridigo dremljejo ali spijo po stopnicah na kor, ker ponoči rogovilijo po vaseh, in med sv. mašo šepetajo, nagajajo drug drugemu ali se suvajo, motijo celo pri povzdigovanju. Drugi so s svojimi mislimi, Bog si vedi, kje po župniji. Drugi zopet zijale prodajajo po cerkvi in ne vedo, je-li začetek ali konec službe božje. Take porredneže bo Bog strogo kaznoval. Prerok Ecehijel resno prerokuje: *Moje sobote so grozno oskrunili; zato sem namenil spustiti svoj srd na nje . . . in jih pokončati.* (Eceh. 20, 13.)

Na potu iz cerkve domov pa lahkomišljeni mladeniči uganjajo strašne norčije. Njih govorjenje, njih obnašanje, njih krohot in njih nespodobno vedenje sramoti ponos poštenega fanta. Veliko jih ostaja po krčmah, kjer popivajo in rajajo do pozne noči. Sčasoma se razburi njih pohotna slabost ali nezdržljiva jeza in kakor zavreti piskrčki pri ognju vrejo drug čez drugega in grehi se kopičijo ali v nesramni strasti ali v divjem pretepu. V Kristusu pozdravljeni mladeniči, pomislite dobro in prav mi boste zatrjevali, češ, je tako. Lahkomišljeni fantje so si že marsikaj žalostnega skusili. Saj je že Bog pretil Izraelcem: *Kdor soboto oskruni, bodi umorjen. Kdor ta dan opravlja kako delo, njegova duša bodi pokončana izmed srede svojega ljudstva* (II. Mojz. 31, 14.) Besede božje se spolnjujejo, kakor nas uči britka skušnja življenja.

4. Še hujše grešijo mladi ljudje v svoji kratkovidni lahkomišljenosti proti svojim starišem, rednikom in predstojnikom. Ne skazujejo jim nikakršnega spoštovanja, nobene ljubezni in pokorščine. V potrebah jih zapuščajo in oslabelim v starosti ne pomagajo. Sv. Duh opominja take otroke s strogostjo: „Sin, podpiraj starost svojega očeta in ne žali ga v njegovem življenju. Ako mu pamet peša, mu zanašaj, ne zaničuj ga v svoji moči, zakaj usmiljenje do očeta ne bo nikdar pozabljeno. Za materin greh ti bo namreč z dobrim povrnjeno. Kako grdo slovi, kdor očeta zapusti, proklet je od Boga, kdor mater razsrđi.“ (Sir. III., 14—16, 18.)

Lahkomišljeni mladeniči se ne spominjajo svojih staršev in predstojnikov v molitvah, ker niti ne molijo mnogo. Žalostno je, dragi mladeniči, in grešno, če pomislimo nehvaležnost nekaterih sinov. Koliko so uboge matere skrbele in trpele cele noči in solnčne dneve za dojenčke in si sušile obraze radi žalosti svojih otročičev; koliko so očetje delali in se trudili v potu svojega obraza, da so pošteno priredili svoje družinice; koliko so izdali

premoženja iz žuljevih rok za svoje sinove in hčere, samo da bi se njihovim otrokom dobro godilo, a v sivolasi starosti točita oče in mati grenke solze v zaduhlih, temnih kotih in v britkih urah žalostno čakata morda že zaželjene smrti, ker ju otroci zaničujejo, zasramujejo, ž njima grdo ravnajo in se proti njima trmasto obnašajo. Taki otroci niso vredni milosti in blagoslova božjega. Bog govori srdito takim otrokom: *Proklet bodi, kdor ne spoštuje svojega očeta in svoje matere in vse ljudstvo naj reče: Amen.* (V. Mojz. 27, 16.) Strogo obsoja nehvaležne otroke sv. Hieronim: „Kdor obličje svojih staršev zaničuje s črnim obrazom in z ošabnimi očesi žali otročjo ljubezen, naj oslepi.“

Nasprotno imajo pridni otroci od Boga blagoslov božji, da dolgo žive in se jim dobro godi na zemlji.

5. Mladi ljudje v svoji lahkomišljenosti ne skazujejo nikomur krščanske ljubezni. Povzročijo večkrat rajše sovraštva. Včasih pa nahujskani pričenjajo nejevolje med ljudmi, jezo in prepir med prijatelji in znanci in netijo nezadovoljnost med sosedi. Koliko nezgod in žalosti pripravlja lahkomišljen mladenič sam sebi, staršem in sorodnikom; sramoto pa občini, deželi škodo, državi nepotrebnih sitnosti. Pogosto so ječe in kaznilnice vse polne lahkomišljenih mladih ljudi, ker so v svoji drznosti in nespameti prekoračili meje državnih postav. Vidi se tuintam še prav mlečne fantaline, katere orožniki po dva in dva v verigah gonijo od sodnije do sodnije, od ječe do ječe. Vprašam vas, krščanski mladeniči, ali je to lepo, ali je to ponos, ali je to čast mladeniškemu stanu? Vsak pošten mladenič se mora sramovati takih kazni! Takega mladeniča ne spoštuje nikdo in Bog ga kaznuje. Jezus Kristus je pridigoval na gori: *Ne ubijaj! Kdor pa ubija, bo sodbe kriv. Jaz vam povem, da vsak, ki se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe. Kdor reče svojemu bratu raka, bo kriv zbora; kdor pa reče norec, bo kriv peklenškega ognja.* (Mat. V., 21–22.)

6. Strašni kazni na svetu in po smrti zapadejo lahkomišljni mladi ljudje, ki grešijo zoper sveto čistost. Tukaj bi lahko navedel brez številno nesreč, katere se zgodijo pri lahkomišljeni mladini zaradi nečistosti. Omenim le, da vsaka oseba, katera je padlo v blato te pregrehe, nima pokoja in miru v duši. Červ nezadovoljnosti in straha grize takega nesrečnika prej ali kasneje. Marsikateri mladenič in marsikatera dekle si je s tem grehom uničila mlado življenje in ogrenila vse svoje bivanje na

emlji. Mnogo mladine tare in mori jok in žalost skozi življenje v grenko smrt. Sv. apostol Jakob piše: *Kdorkoli hoče biti prijatelj tega sveta, postane božji sovražniki.* (Jak. IV., 4.) V skrivnem razodenju govori sv. Janez: *Nečistniki . . . bodo imeli svoj del v gorečem, ognjenem in žveplenem jezeru.* (Skriv. raz. XXI., 8.)

Mladi ljudje ne pomislijo, da jih ljubi Bog vidi, sliši in vé za njih misli, besede in dejanja. Njih nespametno govorjenje je mladini v pohujšanje in odraslim ljudem v spodtiko. Sloveči sekovski škof Zwerger je rekel: „Marsikatera oseba je iz lastne spridenosti in lahkomišljenosti zadolžila, da so bile oskrunjene otročje duše. Bog tega ni pozabil in pri sodbi božji bodo občutili pohujševalci strah božji.“

Lahkomišljena mladina silno žali s tem grehom božje veličanstvo. Nekateri mladeniči ničesar ne pomislijo in derejo z glavo v zid. Silno so lahkomišljeni, večkrat pa tudi hudobni. Pričnejo se pečati z osebami, ki so jim strup življenja, pohajajo ž njimi na plese in nepoštene zabave in veselice in tam zgubljajo najdragocenejši zaklad, ki ga imajo — sv. čistost. Sv. Pavel je pisal Korinčanom: *Ako pa kdo oskruni tempelj božji, ga bo Bog končal; zakaj tempelj božji je svet, kar ste vi.* (I. Kor. 3, 17.) Efežanom je pa dejal: *Nečistnik nima deleža v kraljestvu Kristusovem in božjem.* (Efež. 5, 5.)

7. Mlendeniči posebno radi v svoji lahkomišljenosti, zapeljani od hudobnih tovarišev, bližnjemu po krivici škodujejo na njegovem premoženju. Neštevilnokrat kak lahkomišljen sin, pa tudi lahkomišljena hčer jemljeta svojim starišem žito in ga na tiho prodajata ali pa celo iz hudobije delata domači hiši škodo s slabim namenom, da bi staršem nagajala na tak način. Lahkomišljena otroka pa ne pomislita, da sama sebi kradeta in zapravljata doto in premoženje. Večkrat se puste tudi zlorabiti zapeljivim tovarišem in kradejo in ropajo, goljufajo in poškodovajo ptuja posestva. Ni dolgo, ko sem videl mladega fantalina uklenjenega stati pred sodnijo; ker je nahujskan poškodoval sosedov vinograd. Čemu, ljubi mladeniči, toliko sramote, čemu toliko škode? Ali ni boljše, da je mladenič poštenjak, katerega ljubi Bog in ga čislajo ljudje? Ne dajte se zapeljevati od ničvrednih tovarišev! Prerok Habakuk uči: *Gorje, kdor iz lakomnosti grabi krivično blago svoji hiši, . . . in si misli, da bo rešen nesreče iz roke.* (Hab. 2, 9.) Prav lepo svari lahkomišljeno mladino sv. apostol Pavel in jo uči, naj rajše pridno dela: *Kdor je kradel,*

pravi sv. Pavel, *naj ne krade več, temveč naj rajše pridno dela s svojimi rokami, kar je dobro, da bo imel kaj podeliti potrebnemu.* (Efež. 4, 28.) Sv. Gregor modro govori: „Kdor krade ptuje blago, ta zgubi tudi svojega. Ptuje blago je ogenj, ki se ne kadi sam, ampak vname tudi drugega.“

8. Lahkomišljenost se opazuje zlasti v govoru mladih ljudi. Skoraj vsak izgovor in ugovor je poln lahkomišljenosti in nesramne laži. Sin noče biti nikdar kriv kake nesreče in se laže očetu in hčerka noče pripoznati pametnih in modrih opominov matere ter si pomaga z lažnjivim zagovarjanjem. Velika nesramnost je laž. Lažnjivi mladenič nima nikjer veljave, povsod se ga ogibljejo. Beseda lažnjivega mladeniča je drugim v posmeh. Tudi se zgodi, da celo resničnemu govoru takega mladeniča ne verjamejo ljudje, ker mu ne zaupajo. Kako sramotno je to!

Laž je že mnogim silno škodovala in pripravila velike žalosti. Egiptovski Jožef, nedolžni mladenič, je prišel v ječo zaradi lažnjive in hudobne Putifarjeve žene. (I. Mojz. 39, 17.) Apostol sv. Peter je objokoval zatajevanje svojega učenika. (Mat. 26, 70.) Sv. Štefan je bil kamenovan zaradi lažnjivih prič njegovih sovražnikov. (Dej. apost. 6, 13.) Iz laži ne pride nič kaj prida, ker laž je iznajdba hudobnega duha. Zaradi laži trpi ves človeški rod.

Laž se studi vsakemu človeku. Zveličar svari vernike pred njo in uči, naj se je varujemo. Strogo govori lažnjivcem: *Vi ste iz očeta hudiča in hočete želje svojega očeta spolnjevati. On je bil od začetka ubijavec in ni v resnici ostal, ker ni resnice v njem. Kadar laž govori, iz lastnega govori, ker je lažnik in oče laži.* (Jan. 8, 44.) Sv. Duh govori o laži v Sirahovi knjigi: *Grd madež je laž na človeku, pa vendar je vedno v ustih razuzdanih.* (Sir. 20, 26.) Lažnjivca opisuje sv. Duh: *Obnašanje lažnjivih ljudi je brez časti in njih osramotenje je ž njimi brez prenehanja.* (Sir. 20, 28.) Resnično, lažnjiv človek ni vreden božjega solnca, niti človeške družbe. On je poln obrekovanja in opravljanja in škoduje s svojim nesramnim jezikom. Opravljivega lažnjivca graja sv. Bernard: „Obrekovalec ima hudiča na jeziku, obrekovalčev poslušalec pa v ušesih.“ V knjigi pregovorov govori sv. Duh: *Kriva priča ne bo brez kazni. Kdor govori laž, ne bo ubežal,* (Preg. 19, 5.), in zopef: *Usta, katera lažejo, dušo umore.* (Modr. 1, 11.)

9. Mladi ljudje pripravljajo s svojo lahkomišljenostjo silne sitnosti, nezadovoljnosti, prepire in jeze zakonskim, ker se

utikajo v zakonske razmere. Že se je zgodilo, da sta se zakonska jela črtiti in sovražiti, ker se je lahko mišljen mladenič ali lahko mišljena dekla prijazno razgovarjala z možem bližnje zakonske žene. Nesreča je hotela, da so se razdrle zakonske zveze radi lahko mišljenosti mladine. Uči nas to vsakdanja skušnjava. Veliko zlo je tako ravnanje lahko mišljenih mladeničev in lahko mišljenih deklet. Njih ravnanje je vredno stroge graje in kazni. Jezus obsoja take ljudi, rekoč: *Povem vam, da vsak, kateri ženo pogleda in jo poželi, je že prešestoval ž njo v svojem srcu.* (Mat. 5, 28.)

10. Lahkomišljenost mladih ljudi vzbuja v njih srcih čudne domišljije. Na brezvestne načine hočejo priti do premoženja in bogastva. V srcih hrepenijo po ptujem blagu. Poslužujejo se raznih pripomočkov, kako bi dosegli svoje namene. Obnašanje nekaterih mladeničev v tem oziru je že presmešno in naravnost neumno. Sv. apostol Pavel uči take mladeniče: *Bodite zadovoljni s tem, kar imate.* (Hebr. 13, 5.) Prav lepo je poučil sv. Pavel tudi Timoteja: „Kateri hočejo obogateti, padejo v skušnjava in zadrgo hudobnega duha in v veliko nepridnih in škodljivih želj, katere potope človeka v pogubljenje in končanje.“ (I. Tim. 6, 9)

Lahkomišljenost mladih ljudi moramo strogo obsojati, ker povzročuje veliko nepravil in nesreč. Z lahko mišljenostjo škodujejo mladi ljudje sami sebi in drugim, žalijo pa Boga, ker se ne ravnaajo po njegovih zapovedih. Varujte se, v Kristusu zbrani mladeniči, lahko mišljenosti, ki je že marsikaterega vrgla v ječe, mu zagrenila življenje in mu povzročila tudi naglo smrt. Sv. Duh uči: *Prevdarni človek ne zametuje razumnega sveta, nespametni in prevzetni pa se še tega ne boji, česar se je bati, tudi ko je kaj brez sveta storil . . . Sin, brez sveta nič ne delaj in po storjenem delu se ne boš kesal . . . Pri vsakem dejanju svojo vest zvesto poslušaj. Kdor Bogu verjame, gleda na zapovedi. Kdor v njega zaupa, ne bo trpel pomankanja.* (Sir. 32, 22—24, 27—28.) Amen.

Alojzij Kramaršič.

2. O pridigi.

Katero je pa v dobri zemlji, so tisti, ki besedo slišijo in jo v dobrem, blagem srcu ohranijo ter sad obrode v potrpljenju. Luk. 8, 15.

Ena izmed najlepših prilik, s katerimi je Jezus učil ljudstvo, je prilika o sejavcu, ki je šel sejat seme. Seme pa je padalo poleg pota, na skalo, med trnje in na dobro zemljo, ter vsled tega pa tudi različno raslo; seme na potu je bilo pohojeno in pobrano od ptic, na skali je hitro pognalo, pa tudi hitro zvenelo vsled pomanjkanja vlage, v trnju se je zadušilo in le na dobri zemlji je rodilo stoterni sad. To je bila prilika, ljudstvu nerazumljiva; pričakovalo je in ž njim vred tudi apostoli, da jim jo bo razložil: pa Kristus je njeni pomen povedal le apostolom, ljudstvu pa ne, da bi kaznoval njihovo nevero; zakaj vedno ga je judovsko ljudstvo žalilo: videlo je njegove čudeže, pa pripisovalo jih ni njegovi božji moči, ampak satanovi; slišalo je njegove nauke, pa jih nalašč ni hotelo umeti; še celo pazilo je, ali bi moglo kaj najti v njegovem govorenju, kar bi ga spravilo v pogubo. Veliko je Jezus govoril ljudstvu, pa je malo sadu žel; zato se je pa tudi zagrozil in mu napovedal strašno kazen vsled njegove trdovratnosti: *Tako bo ob koncu sveta; angeli pojdejo in bodo ločili hudobne od pravičnih in jih bodo vrgli v ognjeno peč; ondi bo jok in škripanje z zobmi.* Apostolom pa je rekel: *Pojdite in učite vse narode!* To so apostoli storili in še delajo po svojih namestnikih, oznanjevalcih božje besede! Kaj pa, ali ne bi mogel Kristus tudi dandanašnji reči ravno tistih besedi, katere je govoril o judovskemu ljudstvu: *Srce tega ljudstva je otrpnelo: z ušesi težko slišijo in svoje oči so zaprli, da ne bi kaj videli z očmi in z ušesi slišali in s srcem razumeli ter se spremenili?* Veliko se dandanes pridiguje, sadu pa je malo videti; vsako nedeljo in praznik se oznanjuje beseda božja po cerkvah, pa svet je zmirom bolj hudoben! In zakaj to? Ker je le malo dobre zemlje; ker seme božje besede večinoma pade poleg pota, to je, med spačeni, mladi svet, ali pa na skalo, to je mej otrpene in lahkomišljene ljudi, ali pa mej trnje, to je, mej mesene, poželjivosti vdane ljudi. Ako hočemo, da bo seme donášalo obilen sad, moramo mu dati dobro zemljo; boljša, ko je zemlja, boljši in obilnejši bo tudi sad. Tako bo tudi beseda božja rodila

lep sad le pri tistih, ki imajo dobro, za resnico in pravo spoznanje vneto srce. — Pa tudi dobra zemlja ne more dosti dobrega sadu obroditi, ako se ne preorje, ne pripravi, in se tudi potem, ko je že seme posejano, ne čedi in oskrbuje. Ravno tako se mora tudi dobro srce na pridigo, seme božje besede, dobro pripraviti in tudi še po pridigi obdelavati, če hoče v življenju obroditi dobrega sadu. Da bi tedaj v prihodnje božjo besedo poslušali z večim pridom, hočem danes povedati, kaj nam je storiti: 1) pred pridigo, 2) mej pridigo in 3) po pridigi. Bog daj, da bi posebno današnje besede padle na dobro zemljo.

I. Kaj nam je storiti pred pridigo?

Ni zadosti, ljubi moji, da kdo le pridigo posluša, mora si jo tudi vtisniti v srce. Mi imamo res oblast in dolžnost, vam besedo božjo oznanovati. Pa ko bi še tako govorili, še tako opominjevali in prosili, vendar ne bi ganili nobenega srca, ako bi neki drugi ne pomagal. Mi smo le kakor zvoneč zvon, in bučeč bron, čegar glas pride le do ušes; tisti pa, ki meči in presoja srca, tisti ima svojo prižnico v nebesih, pravi sv. Avguštin. Zraven pridigarja, ki ga vidite, je še drug neviden pridigar — Bog. Ta vlada z eno roko jezik pridigarjev, z drugo pa srca poslušavcev. Če nebeški predigar teh besed, ki jih govorimo, vam v srca ne vtisne, je prazno vse naše pridigovanje. Vse tudi najlepše pridige vas ne bodo ganile, če Bog vaših src ne omeči, če Bog z vami ne govori. „Mi vas sicer z besedami učimo in opominjamo, pravi nadalje sv. Avguštin, če pa znotraj nobenega ni, ki bi vas razsvetljeval, je vse naše učenje zastoj in brez prida!“

Ako tedaj hočemo in želimo, predragi v Kristusu, da bo beseda božja pri nas obrodila obilen sad, moramo vselej pred pridigo pomoči prositi tolažnika sv. Duha, da bi on naša srca presunil in omečil, da bi nas razsvetlil in potrdil. Kakor je nekaj na binkoštni praznik sv. Duh razsvetlil in potrdil srca apostolov, da so prav spoznali Jezusov nauk in tudi po njem živeli, tako bo dobrotljivi Bog sv. Duha tudi dal vsem, ki ga zanj prosijo. Mi sicer pred pridigo vsi skupaj molimo očenaš k časti svetega Duha za pomoč in razsvetljenje: vendar pa naj vsak že med potjo v cerkev in še posebno med tem, ko gre pridigar na prižnico, prosi sv. Duha, da bi mu omečil srce in pripravno storil

za razlagano resnico. Molite pred pridigo tudi za nas, da bi nas sv. Duh napolnil z nebeško modrostjo, s plamenečo gorečnostjo, z neustrašeno srčnostjo; da bi nam take besede pokladal na jezik, s katerimi bi mogli vaš um prepričati in vašo voljo nagniti k dobremu; da bi se ne bali vašega grajanja, pa tudi ne iskali vaše hvale, ampak vašega zveličanja!

II. Kaj pa nam je storiti med pridigo?

Če tedaj hočemo, da bo beseda božja pri nas prinesla kaj sadu, moramo se s srčno molitvijo pripraviti na pridigo. Pa to še ni zadosti; treba je tudi, da smo med pridigo zbrani in pazljivi.

Tisti, ki mej pridigo mislijo na domača opravila, na kupčijo, na časni dobiček ali celo na pregrešno veselje, tisti nimajo nič sadu pričakovati od pridige. In zakaj ne?

Zato, ker Bog takim raztresenim poslušavcem odtegne svojo milost, da se jih ne prime nobena beseda, ali če tudi kaka beseda pride v njih srce, vendar na vrhu ostane in se kmalu izgubi. Sv. Janez Krizostom pravi: „Jezi nas, in nejevoljni smo, če komu kaj pripovedujemo, ta se pa še ne zmeni za to, ampak gleda okoli sebe, na kaj drugega misli, ali s kom drugim govori. Po pravici nas to jezi, in mi se čutimo zaničevane in razžaljene. Ravno tako se pa godi tudi z besedo božjo, nadaljuje cerkveni učenik. Kar oznanjujemo ni naša, ampak božja beseda. Bog po našem nevrednem jeziku k vam govori; on nam ukazuje oznanjevati vam ne časnih novic, ampak najimenitniše resnice, ki so vam potrebne v zveličanje. Če ste pa pri tem raztreseni, če vaše oči sem ter tja švigajo, če vaše misli tu in tam letajo, ali ne bo tako obnašanje Boga žalilo, ali se ne bo zaničevanega čutil, ter zavoljo tega vam odrekel svojo milost?“

In to hudobni duh le predobro ve. Da bi seme božje besede storil nerodovitno, zato vas skuša med pridigo motiti in raztresati. To ste že lahko vsak dan nad seboj občutili. Včasih vas ravno med pridigo nadlegujejo take misli, ki vam sicer še mar niso. Ko bi se vam tudi celi dan ne dremalo, med pridigo vas le mori zaspanec. Ravno med pridigo vas skušnjavec moti, da bi svojemu sosedu ali sosedi kaj povedali; tako dela, da bi vas odvrnil od besede božje, da bi ravno tiste besede preslišali, ki bi vas znale zdramiti in prebuditi iz grešnega spanja. „Te misli in skušnjave, pravi sv. Ambrož, so tiste ptice, ki seme besede božje odneso mimo vaših ušes, kadar ste raztreseni in nepazljivi.“

Kdor tedaj hoče s pridom poslušati besedo božjo, mora pri celi pridigi biti pazljiv in zbran. Zakaj tistega ne morem imenovati pazljivega, ki le tu pa tam vjame kako besedo; ali pa ki le to posluša, kar zadeva druge; med pridigo nikoli nase, ampak le na druge misli; ali pa, ki le kakšne prigodbe rad posluša, opominjevanje k pokori pa in k poboljšanju preslišuje, tako da o njem veljajo besede sv. Pavla, ki pravi: *Odvračajo svoja ušesa od resnice, obračajo pa jih k pravljicam*. Kdor je res pazljiv pri pridigi, pazi na vsako besedo; kajti vsaka beseda zna tista biti, po kateri ga Bog kliče.

III. Kaj nam je storiti p o p r i d i g i ?

Tretjič je pa treba tudi to, kar smo pri pridigi slišali, večkrat premišljevati in svoje življenje po tem vravnati. To se pravi: Mi ne smemo oznanjenih resnic in naukov spuščati iz spomina, ampak se jih moramo pri marsikateri priložnosti spominjati, posebno pa v prostih urah in ob času skušnjave ter po njih storiti, če hočemo, da bo beseda božja prinesla kaj sadu.

Neka žena je šla od pridige domov. Med potjo jo sreča neki gospod in jo vpraša, če je že minula pridiga. „Ni še“, odgovori žena. „Zakaj pa“, praša gospod nadalje, „gre toliko ljudi iz cerkve, če še ni pridiga pri kraju?“ „Ker je pridigar že s prižnice šel“. Gospodu se tako govorjenje čudno zdi, zato ji resno reče: „Kako, da bi še ne bila pridiga minula, ako je že pridigar prižnico zapustil?“ Žena mu zdaj stvar natančnejše razloži in pravi: „Pridigar je sicer nehal govoriti, toda pridiga še ni pri koncu; ravno nasprotno, zdaj se šele prav za prav prične, zakaj ljudje morajo pridigo, ki so jo slišali, s seboj vzeti domu in jo spolnovati.“ Kajne, da je bila to jako modra beseda iz ust preproste kmetice.

„Kdor besedo božjo pač posluša, pa po nji ne živi, je p o d o b e n m o ž u , k i s e o g l e d a v z r k a l u , p o t e m p a p r o č g r e i n h i t r o p o z a b i , k a k š e n j e b i l “ , p i š e s v e t i J a k o b . K p r e r o k u E c e h i e l u j e B o g e n k r a t r e k e l : „ T i i m a š p r i s v o j e m p r i d i g o v a n j u v e l i k o p o s l u š a v c e v . O n i g o v o r e m e d s e b o j : P r i d i t e , p o s l u š a j m o , k a j n a m G o s p o d o z n a n j u j e . P r i d e j o , k a k o r b i s e c e l o l j u d s t v o b l i ž a l o . V s e d e j o s e i n t e p o s l u š a j o , a l i k a j ? o n i p o s l u š a j o t v o j e b e s e d e , p a n e s t o r e p o n j i h . “ T a k o j e t u d i š e d a n d a n a š n j i .

Ne tako, predragi v Kristusu! Beseda božja je dušna jed. Kakor ni zadosti k telesnemu življenju, da bi le povžili jed, pa bi je ne pregrizli, prežvečili in v želodcu ne prekuhali, ravno tako tudi ni zadosti, da dušno jed, božjo besedo, le poslušamo, moramo jo tudi pozneje premišljevati, v svojem srcu tako rekoč

prekuhati, da nam bo služila v dušno življenje. (To poudarjata sveti Gregor in sv. Ambrož.)

Naš božji učenik Jezus sam nas opominja, da naj božjo besedo premišljujemo, ko pravi: *Blagor jim, ki besedo božjo poslušajo in jo ohranijo*. In zopet v današnjem evangeliju govori, da beseda le pri tistih sad obrodi, ki jo ohranijo v dobrem in blagem srcu. Kako pa jo bodo ohranili, če je večkrat ne premišljujejo?

Hočeš tedaj, krščanski poslušalec, od pridige kaj prida imeti, moraš razlagane nauke in slišana opominjanja premišljevati v prostem času, posebno ob nedeljah in praznikih popoldne. Misli in reci sam pri sebi: Danes so pridigar govorili o tem grehu, katerega imam tudi jaz, priporočali so čednost, katere tudi meni manjka, povedali ta ali oni nauk, po katerem se tudi jaz nisem ravnal. Če hočem dober kristjan biti, moram se zanaprej ravnati po pridigarjevih naukih. Vsako jutro se hočem tega spominjati, vsak dan storjene sklepe ponavljati in po njih živeti! Ko bi tako, predragi, mislili in delali, o koliko bi se že videlo lepega sadu!

Kdor hoče tedaj, da mu bodo božji nauki rodili kaj sadu, mora na vsako besedo paziti, jo globoko v srce vtisniti, večkrat premišljevati in si vsaj to zapomniti, kar se ga najbolj prime in kar mu je najbolj potrebno. In tukaj hočem vam, ljubi starši, gospodarji in gospodinje! nekaj položiti na srce. Vprašajte svoje otroke, svoje hlapce in dekle, ko pridejo iz cerkve domu, kaj so slišali v pridigi. Pa tudi med tednom se dostikrat pogovarjajte z njimi o tem in tako bo božja beseda zopet oživelā in je ne bote tako lahko pozabili. In če potem tudi kmalu nobena sadu ne vidite, zato nikar ne obupajte, ampak s potrpežljivostjo čakajte, da se ukorenini in potem toliko bolj gotovo dozori. Seme namreč, kakor sami veste, ne požene precej prvi dan, tudi ne prvo noč, ampak potrebuje več dni in več noči in čimbolj globoko pade, tim dalje ne prerije zemlje in se na vrhu ne prikaže. Naj vas ne vznemirja to, če se vam primeri, da si od katere pridige ne morete ničesar zapomniti in da po pridigi vse zopet pozabite. Bog vam bo že dal, da se boste ravno takrat kaj domislili, kadar bote ravno potrebni in kadar bo nevarnost in skušnjava največja, dasiravno ste tisto morda že pred mnogimi leti slišali in že davno pozabili.

Da ob kratkem rečem: Storite tudi vi tako, kakor je storil tisti kmet, ki je na pomlad svojo njivo izoral, obsejal, povlačil, in ko je vse napravil, je snel klobuk z glave, pokleknil na koncu njive, sklenil roke, povzdignil oči in rekel: „Zdaj, o Gospod! sem storil, kar je bilo meni storiti, stori še ti, kar je tebi storiti!“ in ljubi Bog mu je dal rose in dežja in lepega vremena, in kmet je veliko pridelal.

Slišali ste tedaj danes, predragi! kaj nam je treba, ako hočemo s pridom poslušati besedo božjo, kaj nam je storiti pred, med in po pridigi. Pred pridigo pošljimo kratko pa srčno molitev k sv. Duhu za pomoč in razsvetljenje; med pridigo bodimo zbrani in pazljivi; po pridigi pa preišljujmo večkrat dobljene nauke in živimo po njih. In če bomo tako delali, kmalu, kmalu se bo pokazal obilen sad. Zatorej predragi! storite tako, kakor ste danes slišali! In naša srca bodo dobra zemlja, božja beseda bo v tej dobri zemlji, v naših srcih ostala in rodila stoteren sad. Amen.

P. J.

Tretja predpepelnična nedelja.

Bodimo apostoli presvete Evharistije!

(Priložnostni govor za 40urno pobožnost sv. Rešnjega Telesa.)

Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in slavé vašega Očeta, ki je v nebesih.

Mat. 5, 16.

Predragi, v Kristusu zbrani poslušavci! Ko sem se jel pripravljati za današnji govor, mi je prišla v roke knjižica, katero je spisal našim rojakom malone pred 60 leti Friderik Baraga. Imenuje se *Nebeske rože*. Med drugimi zlatimi nauki ta knjiga prav lepo priporoča obiskovanje presv. Rešnjega Telesa. Zlasti so se mi zdele zanimive za današnji dan te-le vrstice: „Če Jezusa prisrčno ljubiš, ljubi moj kristjan, pojdi ga takrat še raje obiskat, kadar prijatelji sveta v kakem posebnem razžaljenju božjem živé; postavim ob času plesa ali kakega drugega posvetnega razveseljevanja ali kakega očitnega pohujšanja. V življenju svetnikov se bere, da so zvesti prijatelji božji ob časih takega razžaljenja božjega v velikih težavah živeli in da so takrat

Jezusa še tolikanj bolj častili in ljubili, kakor so ga posvetni ljudje bolj žalili. Posnemaj tedaj le-te prijatelje božje in v takih žalostnih časih ga še večkrat in z večo ljubeznijo obišči. Objokovanja bi bilo vredno zares, ko bi v takih časih, kadar ima hudobni svet toliko prijateljev in služabnikov, ki mu tako zvesto strežejo, tudi preljubeznivi Jezus kakega dobrega prijatelja ne imel, kateri bi mu vsaj nekoliko povrnil čast in ljubezen, ki mu jo posvetni ljudje pri vsaki priložnosti odjemljejo. Bodi tedaj ti takrat njegov prijatelj, ljubi moj kristjan, in nikar ga tudi ti ne zapusti, če ga drugi zapuste. Spomni se, kaj je Jezus svojim zvestim apostolom rekel in kako so mu odgovorili. Kadar je namreč videl, da jih je bilo veliko, ki so ga zapustili, ko jim je o presvetem Rešnjem Telesu govoril, in da niso hoteli več njegovih naukov poslušati, se je obrnil proti svojim apostolom in jim je rekel: *Ali hočete tudi vi proč iti?* Nato mu je sv. Peter s prisrčno ljubeznijo odgovoril: *Gospod, h komu pojdemo? Le Ti imaš besede večnega življenja...*¹⁾

Predragi verniki! Nisem se mogel vzdržati, da vam ne bi bil povedal po besedi teh prisrčnih besed našega pobožnega rojaka. V svesti sem si, da jih bodete z veseljem sprejeli v svoja srca, ker jih je zapisal iz najboljšega namena pobožen duhovnik, vnet misijonar, svet škof Friderik Baraga, ki je umrl v duhu svetosti, čegar ime se bode morda še kdaj častilo na oltarjih katoliške Cerkve. Ali dobro vem, ako bi živel in deloval ta apostolski gorečnik današnje dni, bi še z vse silnejšo vnemo širil med nami ljubezen do presvetega Rešnjega Telesa, pobožnost do Srca Jezusovega. Čim večja je nevarnost za vernike, tem večji mora biti trud gorečega duhovnika, čim več jih je v nevarnosti, tem bolj vneto treba razvijati apostolsko delovanje.

Oglejmo si le površno nevarnosti, ki prete vernikom današnjih dni. Kaj opazimo? Oznanjuje se vsepovsod neomejena in neobrzdana svoboda, ki se protivi vsaki postavi, vsaki gospôski, vsaki pokorščini. Prost hoče biti človek, da svobodno dela greh, da se svobodno roga Bogu, da svobodno dela krivico in daje pohujšanje svojemu bližnjemu. Prost in svoboden hoče biti dandanes človek... Poleg svobode pa se razlega širom sveta pesem o veselju in razveseljevanju, o uživanju in nasladnosti, o pohoti in razkošju. Oh, poje se vedno ista pesem,

¹⁾ Nebeške rože. Spisal Friderik Baraga, misijonar. V Ljubljani 1846. str. 289.

katero poklada Modrostna knjiga v usta krivičnikom stare zaveze, ki kličejo: *Pridite in uživajmo pričujoče dobrote . . . napolnimo se z dragim vinom in mazili in naj nam ne odide časov cvet. Venčajmo se s cveticami, dokler ne zvenejo; naj ga ne bo nobenega travnika, da bi ga naša sladnost ne prehodila . . . Puščajmo za seboj znamenja veselja, ker to je naš delež, to je naš odloček.* (2, 6.—10.) In da bi vera tem hitreje pešala, da bi se pohujšanje tem urneje širilo, zato se v potu svojega obraza trudijo razni brezvestni pisatelji in brezverski govorniki, ki z nedosežno vztrajnostjo napadajo vero in njene nauke, Cerkev in njene naprave, duhovščino in njeno delovanje. Po časnikih in knjižicah se širi pohujšljivo berivo v dežel od hiše do hiše in priroma celo do najksrajnejše koč v pogorju . . .

To je, predragi verniki! žalostna podoba današnjih dni, to je vihar na morju današnje dobe . . .

Vihar na morju! Saj vam je znan tisti dogodek iz Jezusovega življenja. Preko Genezareškega jezera plove ladja, v kateri je naš Zveličar s svojimi apostoli. Utrudil se je učenik, zato mirno zaspi. Ali naenkrat vstane silen vihar, valovi se vlivajo v ladjo. Vsi so bili v nevarnosti, da se potope. Jezus pa je spal. Učence prevzame strah in groza; stopijo torej k njemu in ga vzbude rekoč: *Gospod, otmi nas, tonemo!* Jezus jim odgovori: *Kaj ste boječji, maloverni?* Tedaj vstane, zapreti vetru in reče morju: *Umolknj, potihni!* — in velika tihota nastane. (Pr. Mark. 4, 35.—39.)

Da, predragi verniki, ta vihar se ponavlja tudi dandanes. Besneče valove čutimo. Vlivajo se na ladjico, v kateri je speči Jezus z boječimi in bedečimi apostoli. Oh, Jezus spi. Kaj je torej naša dolžnost? Da ga vzbudimo. Vzbudili pa ga bodemo, ako m vsi, duhovniki in verniki, postanemo apostoli Njegovi, a p o s t o l i z lasti Njegove presvete Evharistije. Kako? Apostoli? me vprašujete. Da, apostolsko službo nam je opravljati prav gledé na najsvetejši zakrament. Kakšna pa je bila apostolska služba? Apostolov dolžnost je bila zlasti dvojna: pričati so morali Jezusov nauk in širiti ga po vesoljnem svetu. Ali ne bi tega tudi mi zmogli? Ali ne pričamo o resnici, da je Jezus Kristus v najsvetejšem zakramentu resnično pričujoč, kadar poklekemo pred tabernakelj, kadar obiskujemo presveto Rešnje Telo, kadar zavživamo Jezusa samega v najsvetejšem zakramentu? Širili pa bodemo ta sveti nauk najbolj s svojim pobožnim življenjem, ako si namreč prizadevamo živeti po Jezusovem zgledu, moliti

po Jezusovem zgledu, delati po Jezusovem zgledu, trpeti po Jezusovem zgledu. *Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in slavé Očeta vašega, ki je v nebesih.*

Pa zakaj naj bi bili tudi verniki apostoli najsvetejšega zakramenta? Tako se zdi, da nekateri izmed vas vprašujejo. Zakaj? Neki francoski škof je nedavno v veliki družbi krščanskih gospa izrazil tole misel: Sedaj, ko so Cerkvi vzeli redove in šole, morate jih namestovati gospe in gospodične. Treba bo poučevati v krščanskem duhu vašo deco, treba bo streči bolnikom, treba bode zlasti moliti za tiste, ki sami nič ne molijo. Predragi! Velika nečast, zasramovanje, da celo bogokletstvo in bogoskrunstvo se zliva na tabernakelj, ki je najsvetejši kraj naših cerkva. Zato je potrebno, da se zbirajo okrog tabernakeljna ne le duhovščina, ampak tudi častna straža vernikov, ki vrše apostolsko službo do Jezusa v najsvetejšem zakramentu, ki pričajo s svojimi molitvami o resnični ljubezni Jezusa Kristusa do nas, ki širijo ljubezen do Jezusa v najsvetejšem zakramentu s svojim neomadeževanim življenjem, delovanjem in trpljenjem.

Apostol najsvetejšega zakramenta! Prekrasna služba, prelepa dolžnost! Oj, da bi se širila tudi med nami! Potem bi se vračali zopet časi, srečni, junaški časi verskega navdušenja prvih stoletij krščanstva. Vračali bi se časi, ko je bilo ljudstvo stano vitno z apostoli v molitvi in lomljenju kruha. In zakaj ne bi ti maral postati apostol najsvetejšega zakramenta? Ali se ne maraš rešiti iz valov grešnega življenja, strasti, zlobnosti, brezverstva? Ali ne maraš drugim pomoči s svojim zgledom do dušnega miru? Oj, predragi verniki, premislimo le, kako zaslužno je apostolstvo najsvetejšega zakramenta. Kdor s svojo molitvijo priča o Jezusu, s tem spozna svojega Boga. A kaj pravi naš Zveličar? *Kdorkoli me bode spoznal pred ljudmi, spoznal ga bom tudi jaz pred svojim Očetom, ki je v nebesih.* (Mat. 10, 32.) Kdor z besedo ali zgledom širi ljubezen do Jezusa v najsvetejšem zakramentu, širi kraljestvo božje in godilo se mu bode kakor onim, ki so jih *mного poučili v resnici, in ki se bodo svetili kakor zvezde na vse večne čase.* (Dan. 12, 3.)

Mnogokrat nam kaže cerkvena zgodovina, da se je Bog poslužil slabotnih sredstev, da bi po njih dosegel imenitne uspehe. Vedno še se izpolnjuje beseda Zveličarjeva: *Zahvalim te Oče, Gospodar nebes in zemlje, da si to prikril modrim in razumnim in si razodel slabotnim* (nedoraslim). Prav posebno pa se

kaže to v zgodovini pobožnosti srca Jezusovega. *Kar je slabotno tega sveta* — moremo govoriti z apostolom Pavlom — *to si je Bog izbral, da osramoti, kar je močno.* (1. Kor. 1, 27.) Slabotne device, preproste redovnice Margarete Marije se je poslužil, da izvrši znamenito apostolsko delo, da priča o božjem Srcu Jezusovem, da razširi to sveto pobožnost po bližnjih in daljnih krajih.

Toda predno je izročil Jezus svoje svete skrivnosti pobožni devici, jo je peljal v „kraljevo šolo svojega Srca“. ¹⁾ V tej šoli naj bi se naučila najprej molitve in združenja z Bogom. Že v noviciatu se je znala tako vglobiti pri vseh delih v Boga, da je tudi najbolj raztresljiva opravila niso mogla od Boga odvrniti. Vedno je bila kakor v Boga vtopljena, po sedem do dvanajst ur je klečala neprenehoma kakor mramornat kip v cerkvi na kolenih, tako tesno se je družila z Bogom. Pa tudi v pobožnem zatajevanju se je čudovito izurila. Vse posvetne misli in želje, vse pozemske nagone in hrepenenja, vse je izrula iz svojega srca, dobro vedoč, da bode le potem Kristus v njenem srcu prebival, ako mu²⁾ odpravi vse posvetne ostanke. Naposled se je izšolala tudi v šoli trpljenja. Po križu in trpljenju gre pot v življenje in *po mnogih nadlogah nam je treba iti v kraljestvo božje.* (Dej. ap. 14, 22.), pomljiva teh besed je blagrovala le one trenutke, v katerih je mnogo trpela... Iz te šole bogoljubnih čednosti se je razvila ona sveta pobožnost, ono junaško češčenje presvetega Srca Jezusovega, ki nas še dandanes navdaja z občudovanjem, dandanes, ko je razširjeno že po vsem svetu.

Predragi verniki! Ako hočemo tudi mi postati apostoli najsvetejšega zakramenta, moramo i mi v kraljevo šolo presvetega Srca Jezusovega. Tu se bomo najprej priučili ono pobožno ponižno, sveto stanovitno molitev, na katero je navezan blagoslov božji. *Karkoli boste prosili Očeta v mojem imenu, vam bo dal.* Tako uči apostole Zveličar. In hvala troedinemu Bogu, ki mnogo bogoljubnih duš napolnuje z milostjo pobožne molitve. Lepo, zares zgledno je gledati dan na dan po naših cerkvah, kako se verniki radi in pogosto zbirajo okrog svojega dobrega pastirja Jezusa Kristusa. To je kvas, ki bode polagoma prešinil vse ljudstvo, da bode Boga hvalilo in spoznavalo Kristusa za svojega Gospoda. A poleg molitve mora biti tudi združenje

¹⁾ Cf. Meschler, Die Andacht des göttl. Herzens Jesu, str. 48 nsl.

z B o g o m v najsvetejšem zakramentu. Oj, pomnimo, predragi verniki, kako odločno, kako nepreklicno, kako resno nas vabi Zveličar k svoji mizi. *Resnično, resnično vam povem — pravi — ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.* In zopet nam zagotavlja največjo srečo na zemlji, ako se vredno bližamo obhajilni mizi. *Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.* Predragi! To je napoved tiste svete sreče, katero je občutil apostol, ko je zaklical: *Živim, toda ne več jaz, ampak Kristus živi v meni.* In če je Kristus z nami, kdo bo zoper nas?

Ali „kraljeva šola Srca Jezusovega“ je tudi šola z a t a j e v a n j a. Ondi se čuje mili glas Jezusov: *Kdor hoče za menoj priti, naj zataji samega sebe, naj vzame vsak dan svoj križ na rame in naj hodi za menoj.* Kdor se hoče izomikati v tej šoli, mora sleči starega človeka in obleči novega v pravičnosti in resnični svetosti. Da, le predobro nam dokazuje vsakdanja izkušnja resnico besedi apostola narodov: *Vsi, ki hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje trpeli.* Preganjanje od zunanjih sovražnikov, preganjanje od notranjih sovragov, naših strasti, naših slabih nagonov, vse to zahteva od nas odpora, odločnega odpora, ako hočemo biti apostoli najsvetejšega zakramenta. In to bodi naš odpor, da zatajimo sami sebe, da storimo to, česar naši sovražniki niso zmožni, da zatajimo bolj in bolj slaba nagnjenja, da ukrotimo svoje strasti, da obrzdamo svojo poželjivost, da v sveti pokorščini izpolnjujemo natančno zapovedi božje in cerkvene. *Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in slave vašega Očeta, ki je v nebesih.*

Še en pouk iz „kraljeve šole Srca Jezusovega“, še en pogled na to presveto Srce. Križ je zasajen v Srce, ki je opasano s trnjevim vencem, krvave kaplje ga obdajajo. Kaj znači to? To je križev pot našega Zveličarja, to je življenje učenca Kristusovega, zakaj učenec ni nad svojega Učenika . . .

Ne, ne bom vam slikal žalnih prizorov iz človeškega trpljenja, ne bom vam kazal križev in križcev, ki nam zastirajo pot proti nebesom. Zadosti je, če vam omenim, da pobožni Tomaž Kempčan imenuje to pot „kraljevo pot križa“. In koliko prekrasnih zgledov imamo na tem potu! Saj ste čuli o raznolikem trpljenju apostola Pavla, v katerem trpljenju pa je bil vedno *poln tolažbe*, o težavah svetnikov božjih, o trpkih mukah svetih mučencev . . . To so bili učenci Kristusovi; za njim so šli noseč

svoj križ v srečno večnost . . . In mi? Oh, ali morda stojimo še danes poleg križa Kristusovega, raztreseni, malomarni, v posvetni trud zaverovani, prav kakor Simon Cirenejec poleg križa Zveličarjevega? Kako že pravi pesen?

Oj Simon prosim te,
Ne brani križa se!

Predragi! *Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako šel v svoje veličastvo?* S temi besedami pojasnjuje Zveličar svoje trpljenje dvema učencema, ki sta ga spremljala v Emavs. Prav tako moramo tudi mi po mnogih nadlogah iti v kraljestvo božje. Hočeš torej postati apostol najsvetejšega zakramenta, sprejmi voljno križ na svoje rame, v s a k križ, ki ti ga je previdnost božja naložila. Brez trpljenja ni večnega življenja. *Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in slave Očeta vašega, ki je v nebesih.*

Vrnimo se še enkrat k viharju na morju. Valovi vedno bolj pluskajo na ladjo. Apostoli krčevito delajo, branijo in se upirajo, vse zaman. Naposled skoro obupno kličejo: *Gospod, otmi nas, tonemo!*

Predragi verniki! Med nami in okrog nas razgrajajo ljuti viharji. V najsvetejšem zakramentu pa mirno počiva Jezus na svojem sedežu. Zdi se, da spi. Le apostoli ga morejo vzbuditi. Vprašam, ali je apostolov krog njega? Oj, bodimo torej apostoli najsvetejšega zakramenta, pojdemo v kraljevo šolo presvetega Srca! Molimo zvesto, stanovitno, združujmo se z Jezusom v duhovnem, v resničnem obhajilu. Vadimo se dan za dnevom v zatajevanju strasti in slabih nagnjenj, hodimo potrpežljivo po križevem potu težav in nadlog! V tem bodo vsi spoznali, da smo apostoli najsvetejšega zakramenta. In potem:

Naj viharja moč razsaja
Hraste cepi, skale taja,
Pahe zemlje naj zdrobi . . .

naj hrumé narodi in si ljudstva izmišljajo prazno, naj kralji zemlje vstajajo in se prvaki posvetujejo skupaj zoper Gospoda in zoper maziljenca njegovega (Ps. 2, 1—2), ko bi ga tudi apostoli ne zbudili, veljal nam bode izrek njegov: *Kaj ste boječi, maloverni?* Ali ne veste, da vas kot Bog morem oteti, naj sem speč ali čuječ? In nastal bode velik mir v našem srcu, zakaj zgodilo se

bode, kar pravi Jezus Kristus. večna resnica: *Ako kdo mene ljubi, bode izpolnjeval moje besede in moj Oče ga bode ljubil in bova prišla in pri njem prebivala.* (Jan. 14, 23.) Nebo in zemlja bosta prešla, njegove besede pa ne bodo prešle. Amen.

Dr. Andrej Karlin.

Priložnostni govori.

Govori o sv. Rešnjem Telesu.

2. Po hudobnejših zaničevan Zakrament.¹⁾

Jaz pa sem črv in ne človek, zasramovan od ljudi in izvržen izmed ljudstva. Ki me vidijo, me zasmehujejo, z ustnicami gibljejo in z glavo majejo.

Ps. 21, 7. 8.

Vkljub nepopisnim dobrotam, katere ponuja Jezus iz tabernakla, je ta njegov najsvetejši zakrament menda najbolj zaničevan. Mlačni ga ne marajo; lahkomišljeni s slabim vedenjem vpricho žalijo; zaslepljeni v ne vrednem obhajilu silijo v dušo, zasedeno od njegovega najhujšega nasprotnika; hudobni ga skrunijo z zasmehovanjem in preklinjanjem; krivo verci odrekajo njegovim besedam verjetnost v njegovo pričujočnost; ne verniki ga preganjajo, mečejo iz tabernakla, podijo iz cerkev, teptajo z nogami... strašno! In mi? Kdo izmed nas še ni žalil presv. Rešnjega Telesa? — Po pravici se Gospod iz tabernakla pritožuje z bridkimi preroškimi besedami kralja Davida: *Jaz pa sem črv...*

Nič drugače kakor mojstru, nič boljše ko učeniku se ne godi njegovim zvestim učencem in gorečim častivcem. Posvetnost je večino ljudi zmotila, da zaničujejo in smešijo, preganjajo in zatirajo verne kristjane zaradi pobožnosti. Pobožen pa nihče ni brez Boga. Boga pa častimo zlasti pričujočega v najsvetejšem zakramentu. Pobožni kristjani zato trpijo zaradi tega zakramenta. Oglejte se le kar okoli sebe, če ni tako. Marsikako ponižanje prenesejo oni, ki radi prejemajo sv. obhajilo; oni, ki radi obiskujejo sv. Rešnje Telo; oni, ki podaljšujejo svoje molitve pred svojim Bogom; oni, ki zagovarjajo Božje češčenje in

¹⁾ Govor je poraben za dan vednega češčenja, za 5. nedeljo po svetih treh kraljih, za 5. postno nedeljo i. t. d.

še druge napeljujejo k temu češčenju; še tisti, ki v cerkvi pred ali med božjo službo naprej molijo na čast Jezusu in njegovi daritvi, so večidel povsod — zaničevani.

Pravi, goreč, očiten častivec sv. Rešnjega Telesa lahko z Jezusom vzdihne: *Ki mene vidijo, me zasmehujejo...* Pa tako je bilo in ostane: Jezusova volja in želja je taka. *Vsi, kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje trpeli.* (II. Tim. 3, 12.) Mladič, dekleta! ne ustrašite se tega; vzkliknite s kraljem mladeničem Davidom: *Jaz sem mlad(a) in zaničevan(a), Tvojih postav (o J!) pa ne pozabim!* (Ps. 118, 141.)

a) Ko je hodil Jezus po svoji domovini v telesu človeškega hlapca, se mu ni godilo nič drugače, kakor zdaj v naših deželah pod podobo kruha pričujočemu. Naukov mu niso mogli ovreči, v besedi ga niso mogli ujeti, čudežev mu niso mogli utajiti, ljubezni mu niso mogli pogasiti... začeli so ga zasmehovati, zaničevati, pred ljudstvom poniževati, natolcevati, obrekovati, tožiti. In kar so naposled z njegovim božjim telesom počeli veliki četrtek ponoči in veliki petek, vam je dosti znano; spomnite se na „Ecce homo“; izpolnile so se prerokove besede: *Jaz pa sem črv...* Slično se godi presv. Rešnjemu Telesu Jezusovemu v najsvetejšem zakramentu: le pomislite svoje lastno ravnanje ž njim in obnašanje pred njim, pomislite kako delajo ž njim slaboverni kristjani, krivoverci, neverniki... Vse skrivnosti žalostnega rožnega venca se ponavljajo Jezusu v presv. Rešnjem Telesu. *Krvavi pot poti iz dušne žalosti nad zgubo toliko duš zaradi nevere in preslabe vere v njegovo pričujočnost... Krvavo ga bičajo kristjani z grehi, storjenimi zoper njegovo čast z jezikom... Slab, žalosten, trnjevenec so mu dostikrat kristjani, ki se nespodobno vedejo okoli njegovih altarjev. Še težji kakor oni leseni križ ga težijo naši meseni grehi, s katerimi obloženi, obteženi tolikrat predrzno pred njega stopamo... Še bolj žalostna za ljubega Jezusa, kakor na križu, mu je smrt, konec njegov v srcu grešnika, ki se predrzne ga siliti v omadeževano dušo pri nevrednem sv. obhajilu... Pa On, On molče vse to prenaša. Le malokdaj se maščuje očitno, le redko kaznuje pri priči oskrunjevalce ali zasmehovalce. *Pustite oboje rasti do žetve in ob času žetve porečem ženjem...* (Mt. 13, 30.)*

b) Ako si mojster ni izvolil boljše osode, si ne morete vi, goreči in vneti njegovi častivci boljše zahtevati, še želeti ne. Sam je napovedal: *Ni učenec čez učenika, ne hlapec čez svojega go-*

spodarja — vi mene imenujte učenika in gospoda, in z vami bojo delali, kakor z menoj. (Mt. 10, 24.) — to je njegovo sporočilo. Če so hišnega gospodarja imenovali Beelzebuba, koliko bolj njegove domače (ib. 25.) — tedaj vas, ki želite biti domači pri tabernaklu. Bote sovraženi od vseh zavolj mojega imena. (ib. 22.) Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil (Jo. 15, 18.) To nam kaže a) Jezusov vzgled, to nam napoveduje b) njegovo prerokovanje — tega nas opominjajo tudi c) razne okolščine njegovega najsv. zakramenta.

K r a j ; kje je postavil ta zakrament? V posebni, odločeni sobi, kamor se je s svojimi pričami nekako umaknil pred sovražniki; bilo jih je že okoli hiše vse polno po mestu . . .

Č a s ; kedaj je postavil ta zakrament? Ko se je kopicilo nad njegovo božjo telo že smrtno trpljenje, ko se mu je že bližala ura njegovega najhujšega ponižanja, ko so sovražniki že vse pripravljali za njegovo mučenje . . . zato vidite okoli podob ali znamenj presv. Rešnjega Telesa navadno orodje in orožje Kristusovega trpljenja.

O b l i k a ; v kakšnih podobah nam je zapustil ta zakrament? Kruh: koliko pretrpi pšenica, dokler postane kruh! — Vino: koliko pretrpi trta, dokler se ne izpremeni v vino?

Ko bi še ne imeli teh okolščin — nam je On sam razložil, da je ta zakrament s p o m i n njegove daritve, njegovega trpljenja. Naročil je apostolom, naj ponavljajo ta zakrament v spomin njegovega trpljenja; zato uči sv. Pavel: *Kolikokrat bote jedli ta kruh in kelih pili, bote smrt Gospodovo oznanovali* (1. Cor. 11, 26.); zato molite: „O Bog, ki si nam v prečudežnem zakr. spomin svojega trpljenja in smrti zapustil . . .“

d) Isto nam kaže z g o d o v i n a v s e h č a s o v. Niso še imeli Jezusa, niso še imeli presv. Rešnjega Telesa in že so trpeli, trpeli celo smrt pravični možje, ki so nanj kazali, o njem pridigovali: Izaija, Jeremija, Mihej, Jan. Krstnik . . . *Zgrabili so jih in nekatere stepli, nekatere ubili, nekatere kamnjali* (Mt. 21, 35.) in *tako so preganjali preroke, ki so pred vami bili* (ib. 5, 12.), tolaži Gospod svoje učence. Zato je opravičeno očital Judom sv. Štefan: *Katerega prorokov niso preganjali vaši očetje? Morili so nje, ki so prerokovali prihodnjega pravičnega.* (Act. 7, 52.) — Pozneje imamo veliko mučencev presv. Rešnjega Telesa. Najbolj so neverniki iskali papeža, škofo in mašnike, tedaj ravno služabnike najsv. zakramenta. Tem niso delali veliko obljub (kakor

neposvečenim kristjanom) ampak so jih prav naglo morili. Tudi neposvečeni so pretrpeli rajši smrt, kakor izdali posvečene hostije nevernikom. (Sv. Tarcizij in drugi) — Krivo verci so se kar besno zaganjali v to temeljno skrivnost sv. vere; pačili so besede vpostavljenja; podtikali pomen, katerega nimajo; zavijali jih na vse strani, le da bi utajili Jezusovo pričujočnost. — In dandanes? Godi se s tem zakramentom in njegovimi čistilci še hujše. Gospodova volja in želja se spolnjuje: On trpi in je zaničevan, zaničevani so tudi njegovi čistilci in služabniki. Tako mu postajajo podobnejši.

V tem slučaju je za vas dobiček dvojen: prejeli bote plačilo, ker ga s češčenjem spoznavate pred ljudmi, pa tudi plačilo za vsako trpljenje in zaničevanje, radovoljno prenešeno zaradi Najsvetejšega. On sam bo vaše duše tolažil in vas krepčal; v tem zakramentu vam je On *moč slabim in kruh močnih*. On sam bo vaše duše razveseljeval, vaša srca nasičeval in napolnjeval s pravim; neminljivim veseljem, ki vam ga svet dati ne more. Veliki Napoleon je štel za svoj najsrečnejši dan — prvo sv. obhajilo in vendar je (po človeško rečeno) njegovo življenje imelo marsikateri dan posvetne slave in časti! —

Vrh časne sreče in tolažbe imate pa še zlate obljube Gospodove: *Blagor vam, kedar vas bodo kleli in preganjali in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavolj mene: veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše veselje obilno v nebesih* (Mt. 5, 11.) *Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih* (Mt. 10, 32.) *Na svetu bote bridkost imeli, ali zaupajte, jaz sem svet premagal!* (Jo. 16, 33.)

Zgled Jezusov, njegovo prerokovanje, okoliščine sv. zakramenta, zgodovina vseh časov nam kaže, kako močno je zaničevano presv. Telo Gospodovo. Ne ustrašite se torej, kedar je tudi vam, čistilcem Božjega Telesa, treba kaj trpeti. Ne zgodi se brez volje Jezusove, pa tudi ostalo ne bo brez plačila.

Sad takega premišljevanja pa naj bo: obžalujmo prav iz iskrenega srca, če smo kedaj zaničevali ali premalo čistili ta ljubeznivi in čudežni zakrament; obljubimo in sklenimo, ga odsihmal prav ponižno častiti, tudi zavolj njega karkoli pretrpeti pa ob enem to svoje slabo češčenje Njemu darovati v zadoščenje za vse žalitve, oskrunitve in nečasti, ki jih mora in hoče pretrpeti

naš Gospod in Mučenik v tem skrivnostnem zakramentu. Združimo svoje molitve z angelskimi kori v večer slavospjev „Svet, svet, svet“ in kličimo prav pogosto „Češčen in hvaljen bodi vsak čas najsvetejši, božji zakrament!“ Amen. *Irenaeus.*

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Gospodarski nauki.* Uredila Viljem Rohrman in Fr. Dular. I. knjiga. Str. 158. — Dozdaj je družba sv. Mohorja izdajala kmetijske knjige, ki so obdelavale samo eno stroko obširne kmetijske vede. Ta knjiga pa obravnava različne panoge. Raditega bode bolj splošno ugajala, kakor dosedanje kmetijske knjige, kajti kdor prinaša mnogovrstne reči, vsakemu nekaj prinese. Približni strokovnjaki: Rohrman, Dular, Gombač, Belé, Guzelj in Pengov obravnavajo stvari, ki so zlasti v sedanji dobi za kmetovalca velike važnosti. Razprava o umetnih gnojilih bode zanimala poljedelca. Živinorejec bode bral z zanimanjem o koristi močnih krmil, o sleparstvu pri tako imenovanih redilnih štopah za živino, o mlekarstvu, o novem načinu molže, o prašičjem vzrejalšču v Valdeku na Štajarskem. Vinogradnik se bode zanimal za vprašanje, kako se napravljajo in zasajajo novi vinogradi, kako se trte cepijo na zeleno, kako se cepljene trte sadé na stalno mesto in katere se priporočajo. Sadje-rejec se bode iz knjige učil, kako mora sadnemu drevju gnojiti, da mu bode donašalo kaj koristi. Posestniki gozdov bodo brali, kako se morajo pogozdovati prazni gozdni prostori. V občinah, kjer še nimajo posojilnic in ne mle-karskih zadrug, bodo z zanimanjem brali, kako so Dragomilčani po prizadevanju kmeta Novinška ustanovili ti dve koristni zadrugi. Takim, katerim pero ne prizadeva velikih težav, bode ugajal pouk, kako morajo knjigovodstvo pri svoji kmetiji urediti. Gospodarske drobtinice podajajo obilico raznovrstnih in koristnih naukov in nasvetov, kako si je mogoče pomagati ob raznih neprilikah pri kmetijstvu. — Sestavki se ozirajo na najnovejše izkušnje kmetijske vede. Dobre slike lepo pojasnujejo razprave. Dozdeva se nam le, da so nekateri spisi premalo poljudni. Preprostemu kmečkemu bravcu (in taki so večinoma Mohorjani) je treba vse prav poljudno razložiti. Kaj je kalij, kaj superfosfat, kaj Tomasova žlindra, bi bilo treba v vsaki knjigi vnovič razložiti. Kmečki bravec vsa umetna gnojila kajnit imenuje, ker mu je ta beseda najbolj preprosta. Omenjamo še: G. Gombač priporoča rigolati, to je prekopati svet za nov vinograd 80 do 100 cm globoko. Sloveči strokovnjak Reckendorfer na Nižje Avstrijskem pa uči, da se ne sme globočje prekopavati kakor 40–50 cm, ker sicer ne pridejo trtne korenine v rodovitno prst. Torej edinosti ni med strokovnjaki. G. Rohrman jako hvali način krmljenja prašičev, kakor je navada v Valdeku na Štajarskem, kjer se jim samo surova krma poklada. V 22. številki Dolenjskih Novic pa menda ravno isti pisatelj pravi, da ni taka vzgoja za nas priporočljiva. Zapazili smo še nekaj manjših napak, a te ne bodo ravno škodovale knjigi. — Naj bi bolj zavedni kmetovalci prav pridno prebirali knjigo, se učili iz nje, se ravnali po njenih naukih in lepša bodočnost bi napačila slovenskemu kmetovalcu.

J. Hladnik.

2. *Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini 1878*. Ob petindvajsetletnici bosenske zasedbe spisal Jernej pl. Andrejka. Dva snopiča. Izdala in založila družba sv. Mohorja v Celovcu. (1904—1905.)

Te vrste slovstva smo imeli Slovenci doslej kaj malo. A nastopil je vnet rojak, odlikovan sobojevnik ob bosenski in hercegovinski zasedbi, ter nam podal jako zanimiv popis vseh važnih dogodkov po teh pokrajinah od leta 1878.—1888. Lotil se je tega nelahkega dela zlasti zato, da razodene hrabrost, neustrašenost, zanesljivost in domoljubje slovenskih vojakov, med katerimi so nekateri res heroično izkazali svojo hrabrost, n. pr. Škodlar (str. 61.) ali Pavlišič (str. 242.) poleg tako junaških častnikov in zlasti polkovnika Prigerja. Popisavši najprej jako živahno boje na premnogih krajih nariše nam potem mirovno delovanje naših junakov ondi po zasedbi, začrta v glavnih potezah slovesno 25 letnico vojske ter nas seznanj tudi z običaji ondotnih prebivavcev. — Med iz konjske glave (str. 347) spominja na svetopisemske bukve Sodnikov (14, 8), kjer se bere: „In glej, roj bučel je bil v levovem žrelu in strden sat.“ — Knjigo preveva verski in domorodni duh pa vroča ljubezen do presvetlega cesarja. Zato je kaj primeren dar družbe svetega Mohorja kakor tudi vrlega pisatelja, ki se je potrudil v lahkem slogu in z značilnimi primerami podati poučno, razvedrivo in bodrivo knjigo svojim rojakom.

Pär slovniških napak ne moti dosti, n. prim. stran 224 „se je poživil“ nam. „poživil“, str. 238 „centimetрова“ nam. „centimeterska“, str. 249 „ustmen“ nam. „usten“ („ustmen“ je ponarejeno po „pismen“).

Spis dobro pojasnjujejo raznotere slike, žal, da jih je več tako majhnih, in je zlasti zemljevid Bosne in Hercegovine v prvem delu tako drobno tiskan. Pesem na str. 361. je narodna označena, a tistikrat so jo pripisovali, kolikor se še spominjamo, ljudskemu pisatelju Filipu Haderlapu. V. B.

B.

Kyriale, ali *Ordinarium Missae*, je zapustil Vatikansko tiskarno in takoj so ga ponatisnili razni tiskarji, ki so dobili iz Rima privilegij za to. Med temi je tudi slavnoznan *„Styria“* v Gradcu. Natisnila je *Kyriale* v dveh različnih oblikah, eno v veliki oktavi, drugo v mali prečni obliki. Prva ima jako lep, nesatiniran papir in razločen, črn tisk; druga je bolj priročna za pevce. Prva stane nevezana 75 vin., druga vezana 60 vin. V kritiko spevov se ne moremo in ne smemo spuščati, ker je *Kyriale* izdala sveta stolica, ki odslej smatra edino le svojo izdajo za koral rimske cerkve. Ker sv. oče ne le želi, marveč zapoveduje, da se mora vatikanska izdaja polagoma vpeljati v vseh cerkvah, je na mestu, da pričnemo s študijami tradicionalnega koral. *Graduale* in *Antifonarij* izideta pozneje, tedaj imamo časa dovolj, temeljito se seznaniti s *Kyrialom*. Vsi glasbeni listi bodo prinašali pouk, kako je izvajati tradicionalen koral. Pripravljaj se tudi spremljevanje na orgljah, ki bo dokaj lažje od dose-danjega. — Ko bi kdo le ne mogel privaditi se koralnih not, lahko dobi *Kyriale* v modernih notah. Saj na znamkih ni ležeče, marveč na duhu izvajanja.

Izdali so *Kyriale* tudi Coppenrath, Pustet, Desclée in drugi. Katoliška bukvarna lahko ustreže vsem zahtevam. P. H.